

SOPHOKLES

ANTİGONE

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN: ARI ÇOKONA

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

IX.
BASIM

Genel Yayın: 3065

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

SOPHOKLES
ANTİGONE

ÖZGÜN ADI
ANTİFONH

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN
ARİ ÇOKONA

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2013
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
KORAY KARASULU

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

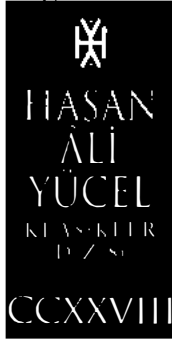
I. BASIM, HAZİRAN 2014, İSTANBUL
IX. BASIM, MAYIS 2019, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-193-4 (KARTON KAPAKLI)

BASKI-CİLT
DERYA MÜCELLİT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
MALTEPE MAH. LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/80-81 TOPKAPI
ZEYTİNBURNU İSTANBUL
Tel: (0212) 501 02 72 - (0212) 501 35 91 Faks: (0212) 480 09 14
Sertifika No: 40514

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

SOPHOKLES

ANTİGONE

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ARİ ÇOKONA

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Sunuş

Sophokles (MÖ 496/7-406/5)

Sophokles Marathon Meydan Savaşı'ndan beş yıl önce doğdu, Salamis zaferinin kutlamalarına katıldı ve Peloponez Savaşı'nda Atina'nın yenilerek teslim olmasından bir yıl önce bu dünyadan ayrıldı. Hayatı, Atina'nın en parlak dönemiyle örtüştü. Çocukluğu Pers Savaşları'yla geçti, Delos Birliği'nin zamanla bir tür Atina İmparatorluğu'na, sonra tiranlığa dönüşmesinin tanığı oldu ve onur kırıcı bir yenilgiyle yıkılışını izledi. Çağdaşı tanıklıklar, şair ve vatandaş olarak bu sürece aktif bir katılım gösterdiğini belgeler.

Sophokles MÖ 497/6'da Atina'nın banliyösü Kolonos'ta doğdu. Babası Sophilos zengin bir zırh ve silah imalatçısıydı. Yakışıklılığı, müziğe ve dansa yatkınlığı sayesinde 480'de Salamis Deniz Savaşı'ndan sonra yapılan kutlamalarda gençler korosunu yönetti ve Paian marşını okudu. Müzik öğretmeni Lambros'tu. Plutarkhos, besteci olarak onu Pindaros'la eşit tutar. Sert ve realist bulduğu Philoksenos ile Timotheos'tan farklı olan sakin ve ağırbaşlı müziğini över. Bu karşıtlık, Sophokles ile Timotheos'un etkisinde kalan Euripides'in koral beste ve monodilerinde de görülebilir. 468'in "Büyük Dionysia" bayramında katıldığı ilk tiyatro yarışmasında Aiskhylos'u yenerek birinci olur.

Sophokles önemli bir görev sayılan, Delos Birliği'nin bütçesini denetlemekle yükümlü *hellenotamias* oluşuyla ilk kez siyasi alanda sorumluluk alır. Biri Samos isyanını bastırmak üzere 440'ta Perikles'le, diğeri 426 ya da 423'te Nikias'la birlikte olmak üzere iki kez *strategos* (general) seçilir. 413'te Sicilya seferinin başarısızlığını sorgulamak üzere toplanan heyette *provulos* (denetmen) olarak görev alır. Atina'da Asklepios kültü resmî olarak kabul edildiğinde, tapınak inşası bitene kadar tanrının heykelini evinde konuk eder ve tanrı adına bir paian besteler. Asklepios ile bağlantılı daha küçük bir tanrı olan Alkon'un rahibi olarak görev yapar.

Sophokles, Aiskhylos ve Euripides'ten farklı olarak, kendisini saraylarına çağıran kralların davetlerini kabul etmedi ve ülkesinin görevlendirerek gönderdiği seyahatler dışında Atina'dan hiç ayrılmadı. Eşi Nikostrate'den İophon, Sikyonlu *Haitera* (metres) Theoris'ten de Ariston adında iki oğlu oldu. İophon ve Ariston'un oğlu genç Sophokles de tanınmış birer tragedya yazarıydı. Ölümünden birkaç ay önce katıldığı son tiyatro yarışmasında, bir süre önce ölen Euripides'in anısına hürmeten, korosunu ve oyuncularını sahneye matem elbiseleriyle çıkarttı.

Son yıllarında oğluyla mahkemelik olduğuna ilişkin yaygın bir iddia vardır. Buna göre oğlu İophon, babasının akıl sağlığının yerinde olmadığı iddiasıyla mahkemeye başvurarak malının mülkünün idaresini ele geçirmek ister. Doksan küsur yaşındaki ozan da yeni yazdığı *Oidipus Kolonos*'ta tragedyasından dizeler okuyarak aklının başında olduğunu kanıtlar. Bu hikâye büyük bir ihtimalle dönemin bir komedyasından alınmış olmalı. Phrynikhos, mezar yazıtında: “*Sophokles birçok güzel tragedya yazdı, uzun yıllar yaşayarak bilgeliğe erişti ve mutlu öldü. Hiçbir hastalıktan acı çekmeden günlerini sakın bir şekilde bitirdi.*” diye yazdığını aktarır. Aristophanes de, ölümünden bir yıl sonra sahnelediği *Kurbağalar*'da onu “*Yaşayanlar arasında mutluydu,*

şimdi ölümler arasında da mutlu,” sözleriyle anar. Sophokles, yakın arkadaşları Sokrates’in hocası Arkhelaos, filozof İon, ressam Polygnotos ve Miltiades’in oğlu, hiç yenilgi tatmamış komutan Kimon gibi Atina’nın altın çağında yaşamış seçkin bir Atina yurttaşı ve örnek bir bilgeydi.

Sophokles, X. yüzyılda derlenen *Souda* sözlüğüne göre, 123 oyun yazdı ve katıldığı yarışmalardan 24’ünde (24x4=96 oyun) birinci, diğerlerinde ikinci oldu. Yarışmalarda hiç üçüncü olmadı. Bugün kaybolmuş olan *Nausika* ve *Thamyris* gibi ilk eserlerinden bazılarında bizzat sahneye çıkarak aktörlük yaptığı ve Atina’nın Poikile Stoa Meydanı’nda onu kithara çalarken gösteren bir resim asılı olduğu kayıtlıdır. Günümüze kadar gelen yedi tragedyası ve bu tragediyaların tahminî yazılış yılları şöyledir: *Aias* (450-442), *Trakhisli Kadınlar* (440’tan önce), *Antigone* (441), *Kral Oidipus* (430’dan hemen sonra), *Elektra* (418-410), *Philokteles* (409) ve *Oidipus Kolonos’ta* (406/5). Son oyun ölümünden sonra, adaşı olan torunu tarafından 401’de sahnelendi. 1907’de Mısır’da, Hermes’in ilk kahramanlıklarıyla ilgili “satirikon draması” *İkhneutai* (*İz Sürücüler*)’den büyük bir fragman bulundu. 2005’te de, infrared teknolojisiyle *Epigonoï* (*Ardıllar*) tragedyasından birkaç fragman okunabildi.

Suida, Sophokles’in *Koro Hakkında* [Περί χοροῦ = perihoru] adlı bir kitap yazdığından söz eder. “Koro” antik dönemde tragedyanın resmî adı olduğuna göre, bu eser ozanın tiyatro sanatı hakkındaki düşüncelerini içeriyor olmalıydı. Sophokles’e atfedilen deyimler, Aiskhylos hakkındaki değerlendirmesi, kendi kahramanlarıyla Euripides’in kahramanlarını karşılaştırması ve tarzı hakkında verdiği bilgiler hep bu kitaptan alınmış olmalı.

Aristoteles Poetika’da Sophokles’in tragedyaya getirdiği yenilikleri sıralar: Aktör sayısını ikiden üçe çıkararak kurgunun daha karmaşık olmasına olanak tanıdı. İlk kez sahne dekorlarını kullandı ve o zamana kadar on iki kişiden oluşan koroyu on beş kişiye çıkarttı. Son olarak, Aiskhylos’un

getirdiği, yarışmalara katılan üçlemelerde konu birliği olması şartını kaldırarak konuları birbirinden bağımsız üçlemeler geleneğini başlattı.

Sophokles günlük dilde kullanılan kelimeleri tercih etse de bu doğal dile şiirsel bir nitelik kazandırmıştır. Lirik kısımlar mecazlar bakımından zengindir ancak bunlar Aiskhylos'daki kadar yoğun değildir. Sophokles'in eserleri, efsane evreninin terk edilerek, yerine dünyevi bir evrenin yerleştirildiği birey temelli tragedyalardır. Paranın topluma girmesi ve tanrının yerini alan paralı tüccarların egemenliği altına giren bireyin alinyazısı, Sophokles'in başlıca temalarından biridir. Oyunlarında toplumun baskısı altındaki birey incelenir.

Aristoteles ozanın kahramanlarının, "*Bizim gibi, ama bizden daha soylu,*" olduğuna dikkati çekerek onları beğendiğini söyler. Euripides'te hayatta oldukları gibi canlandırılırlarken, Sophokles'te olmaları gerektiği gibi verilirler. Diğer iki büyük tragedya yazarından farklı olarak, iradeleri başka yönde bile olsa, Sophokles'in kahramanlarının karakteri onları davrandıkları gibi davranmaya zorlar. *Aias*, *Trakhisli Kadınlar* gibi bazı eserlerinde oyunun başkişisi erken ölünce kurgu biraz yavaşlar gibi olsa da, oyunları zekice kurgulanmış ve çok hareketlidir.

Antigone

Antigone tragedyası, konusunu antik tiyatro geleneğinin çok yararlandığı Labdakos ailesinin efsanesinden alır. Oidipus farkında olmayarak babası Laios'u öldürür ve annesi İokaste'yle evlenerek ülkesinin kralı olarak taç giyer. Bu evlilikten iki erkek (Eteokles ve Polyneikes), iki de kız (Antigone ve İsmene) dünyaya gelir. Oidipus'un gerçek kimliği ortaya çıkınca İokaste kendini asar, Oidipus da kendini kör eder.

Oğulları, dönüşümlü olarak birer yıl için tahta geçerek iktidarı paylaşmak üzere anlaşır. Ancak Eteokles sırası geldiğinde tahtı kardeşi Polyneikes'e devretmeyi reddeder. Ülkeden sürülen Polyneikes, tahtı ele geçirebilmek için Argos Kralı'nın kızı Adreia ile evlenir ve kayınbabası Adrastos'u Thebai'ye saldırmaya ikna eder (Aiskhylos, *Thebai'ye Karşı Yediler*). İki kardeş kentin yedinci kapısının önünde yaptıkları düelloda birbirlerini öldürürler ve tahta dayıları Kreon geçer.

Antigone'nin öyküsü de burada başlar. Kreon, yurdunu savunmak için ölen Eteokles'in cenazesini kahramanlara layık bir törenle kaldırır. Diğer kardeş Polyneikes'i de vatanı ihanetten mahkûm ederek, cesedinin vahşi hayvanlar tarafından parçalanmak üzere kırlara atılmasını emreder. Bu emir, ölünün kent sınırları dışında, başka bir yerde gömülmesine izin verilmesi halinde Yunan törelerine uygun sayılabirdi. Ama bu haliyle ölümlere saygı gösterilmesini emreden tanrı yasalarına ters düşer.

Antik çağlarda Yunanlılar ölümlerinin kutsal olduklarına inanır, ruhlarının huzura kavuşması için onlara görkemli cenaze merasimleri düzenlerdi. Önce yakın akrabaları ölünün gözlerini kapatıp ağzını bağlar, altmış yaşından büyük kadınlar onu tören için hazırlardı. Ardından yüzü örtülür, bedeni yıkanır kokulu yağlar sürülür, başına yaşam mücadelesindeki zaferini simgeleyen, çiçeklerden örülmüş ya da altından bir çelenk konurdu. Ertesi gün ölüye beyaz giysiler giydirilip yatağın çevresine ballı çörekler bırakılır, akraba ve dostları ziyaretine gelirdi. Yas tutanlar siyah elbiseler giyip saçlarını kısa keserdi.

Cenaze bir sonraki gün şafak vaktinde, akrabalarının omuzlarında ya da at arabasıyla şehir surları dışında bulunan mezarlığa taşınırdı. Zengin aileler, ağlayıp dövünmek üzere genelde Karyalı kadınlardan oluşan profesyonel ağıt yakıcılar tutardı. Mezara, ölünün gideceği yerde ihtiyacı

olacağına inanılan kişisel eşyaları ve yiyecekler de konurdu. MÖ XI. yüzyıldan itibaren Doğu halklarının ve özellikle Hititlerin etkisiyle yetişkin ölümlerin yakılması geleneği de yayıldı. Salgın hastalıkların önlenmesi amacıyla savaş dönemlerinde tercih edilen ölümleri yakma uygulaması Hristiyanlığın yayılmasıyla terk edildi.

Antigone, ağabeyi Polyneikes'e yapılan bu haksızlığı kabullenmez ve devletin başı olan Kreon'un emrini tanımaz. Önce cesedin üstünü toprakla örter, nöbetçilerin toprağı süpürmesi üzerine de tekrar bir sembolik cenaze düzenlemeye hazırlanırken suçüstü yakalanır. Genç kız: "Öbür dünyada kim bilir nasıldır 'iyi'nin tanımı!" sözleriyle kralı emirlerini yeniden düşünmeye çağırır. "Nefret etmek için değil, sevmek için yaratıldım," cümlesiyle de çağlar ötesinden günümüze bir insanlık dersi verir. Kreon, emrine karşı geldiği gerekçeyle Antigone'yi ölüme mahkûm eder: Canlı canlı bir kaya mezara konulacak ve orada ölecektir.

Antigone ile Kreon'un çatışması kaçınılmazdır. Aileye ve ölümlere saygı gösterilmesini öngören tanrı yasalarına itaat eden bir genç kızın Antigone gibi, iktidarını savunmak zorunda kalan bir kralın da Kreon gibi davranması beklenirdi. Sempatikle yaklaştığımız Antigone'nin tragedyasının yanında, yanlış gerekçelere dayandığı boş bir inat yüzünden her şeyini yitiren Kreon'un tragedyası da vardır.

Çeviride oyunun aslı (Sir Richard Jebb edisyonu, Cambridge, 1891) kullanıldı. Yapılan çeviri, çağdaş Yunanca: Nikos Panayotopoulos, Nea Skini Yayınları, 2006 – K. H. Miris, Kaktos yayınları, 1994 – Konstandinos Hristomanos, Feksi Yayınları, 1912 ve İngilizce William Blake Tyrrell and Larry J. Bennett, 2002 – R. C. Jebb, 1893 – Dudley Fitts and Robert Fitzgerald, 1939 çevirileriyle karşılaştırıldı. Açıklayıcı bilgiler okuyucunun dikkatini dağıtmamak için sonnotlar halinde verildi.

Ari Çokona
Mayıs 2014

ANTIGONE

Kişiler

ANTİGONE }
İSMENE }
KREON
EURYDİKE
HAİMON
TEİRESİAS
KORO
NÖBETÇİ
HABERCİ

Oidipus'un Kızları

Thebai Kralı

Kreon'un Karısı

Kreon'un Oğlu

Kâhin

Yaşlı Thebaililer

Prologos

(1-99)

(Thebai Kralı Kreon'un sarayının önü. Kente saldıran Argos ordusunun püskürtülmesinden hemen sonra, şafak vakti. Antigone¹ etrafına bakınarak sarayın ana kapısından çıkar. Peşinden gelen İsmene ile birlikte sahnenin ortasındaki sunağa doğru yürürler.)

ANTIGONE

Sevgili kardeşim İsmene, canım benim,
Oidipus'un mirasından² gelen tek bir melanet
kaldı mı bu hayatta, Zeus'un ikimize³
tattırmadığı? Felaketlerin içinden
hiçbir acı, lanet, utanç ve ağağlamayı
eksik etmedi seninle benim başımdan.
Az önce tellallarla bütün kentte ilan edilen
generalin⁴ yeni buyruğu da neymiş böyle?
Kulağına bir şeyler çalındı mı, yoksa senin de mi
haberin yok sevdiklerimizi tehdit eden tehlikelerden?

5

10

İSMENE

Hayır Antigone, bir gün içinde kendi elleriyle
birbirini öldüren iki ağabeyimizin
kaybından sonra, iyi ya da kötü hiçbir şey
duymadım sevdiklerimize dair.

- 15 Dün gece, geri çekildiĐinden beri
Argos ordusu,⁵ ne teselli ne de kaygı verici
hiçbir yeni haber  alınmadı kulağıma.

ANTİGONE

Bunu bildiĐim için, diyeceklerimi bir tek
sen duyasın diye çağırdım seni sarayın dıŐına.

İSMENE

- 20 Neler oluyor? Fırtınalar kopuyor sanki yüreğinde.

ANTİGONE

- Bilmiyor musun? Kreon aĐabeylerimizden birini
törenle defnederken, aŐaĐılamak için diğerinin
gömülmesini yasakladı.⁶ Dediklerine göre,
adil davranarak Eteokles'e, onu yasaların
25 ve geleneklerin buyurduĐu cenaze töreniyle uĐurladı.
Ama sefil bir ölümle giden Polyneikes'in bedeninin
açıkta kalmasını, yasının tutulmamasını emreden
bir buyruk yaymıŐ diyorlar tellallarla.
A  akbabalara yem olması için, arkasından
30 ağlanmadan, gömülmeden bırakılacakmıŐ ortalık yerde.
Senin ve benim için de –duyuyor musun, benim için de–
geçerli olacakmıŐ Kreon hazretlerinin bu emri!
Şimdi de bilmeyenlere duyurmak için söylediklerini
bizzat buraya geliyormuŐ.Őakas  yok,
35 karşı çıkanları agorada taŐlayacakmıŐ halk.⁷
Durum bundan ibaret! Damarlarında
soylu bir kan mı akıyor, yoksa değerli bir soyun
değersiz bir evladı mısın, göstermenin vakti geldi.

İSMENE

- Zavall  ablam, durum dediĐin gibiyse
40 ne gelir ki benim elimden?

ANTİGONE

Düşün! Bana katılabilir, bana yardım edebilirsin.

İSMENE

Hangi konuda yardım edeceğim, neler kuruyorsun
kafanda?

ANTİGONE

Ölüyü gömmeme yardım edebilirsin.

İSMENE

Yasak olduğu halde ölüyü gömeceğini mi söylüyorsun?

ANTİGONE

Elbette! Herhangi bir ölüyü değil, ağabeyimizi 45
gömeceğim. Yardım etmesen de ihanet edemem asla ona.

İSMENE

Çılgın! Kreon'a karşı mı çıkacaksın?

ANTİGONE

Hiçbir hakkı yok beni engellemeye.

İSMENE

Sevgili abla, düşün bir kere nasıl utanç 50
ve nefret içinde öldüğünü babamızın.

Bir günahın peşinden giderken, günahın
kendisinde olduğunu gördü ve kendi elleriyle
oydu iki gözünü. Ardından, hem anası
hem karısı olan kadın, utanç içinde,
kemerini boynuna dolayarak son verdi hayatına. 55

Son olarak, kadersiz ağabeylerimiz bir gün içinde,
kendi elleriyle birbirlerinin hayatına son verdiler.
Kralın buyruklarını hiçe sayar, yasalara
karşı çıkarsak, yapayalnız kalan bizleri
nasıl bir son bekler, bir düşünsene! 60

Aklından çıkarma sakın, kadınız biz,
altından kalkamayız erkeklerle mücadelenin.
Bizi yönetenler bizden güçlü, şimdikinden
acı bile olsalar boyun eğmeliyiz emirlerine.

Şartlar beni mecbur ediyor, anlayış 65
dileyerek ölülerimizden, itaat edeceğim
efendilerin emirlerine. Bayağı deliliktir
boyundan büyük işlere kalkışması insanın.

ANTİGONE

Sana yalvarmayacağım. Artık istesen de
kabul edemem yardımını. Nasıl doğru 70

buluyorsan öyle yap, ben hayatım
pahasına da olsa gömeceğim ağabeyimi.
Tanrıların onayladığı bir suçu işleyerek,
yanına uzanacağım sevgili ağabeyimin.

75 Toprağın üstündekilerden çok altındakileri memnun
etmeliyim sonsuza dek onlarla kalacağıma göre.
Sen de çiğnemeye devam et tanrıların yasalarını!

İSMENE

Hiçbir şeyi çiğnemiyorum, sadece
devlete karşı koyacak gücüm yok.

ANTİGONE

80 Sen bahanelerine sığınmaya devam et,
ben ağabeyimi gömmeye gidiyorum.

İSMENE

Bahtsız ablam, çok korkuyorum senin için.

ANTİGONE

Benim için korkma, kendi yolunda ilerle.

İSMENE

Hiç olmazsa, planlarını kimseye açma sakın,
85 gizli tut. Ben de söylemeyeceğim başkalarına.

ANTİGONE

Yapacaklarımı tellal çıkarıp yay istersen,
daha çok kızarım sana susarsan eğer.

İSMENE

Kalbin yürek donduran şeylere karşı sıcak!

ANTİGONE

Mutlu etmem gerekenlerin hoşuna gitmem bana yeter.

İSMENE

Ne güzel olurdu yapabilsen, ama hep imkânsızın

90 peşindesin.

ANTİGONE

Sadece gücüm tükendiğinde pes edeceğim.

İSMENE

Yine de peşinden koşmamalısın imkânsızın.

ANTİGONE

Öyle konuşursan hem benim, hem de
yanına gittiğinde ağabeyimizin haklı nefretini
kazanacaksın. Bırak da bu çılgınlığım yüzünden
başım belaya girsin, onurlu bir ölümle
ölmek daha çok korkutuyor beni.

95

İSMENE

Öyleyse sevdiklerinin gerçek bir seveni olarak
akılsızca da nitelense, devam et yoluna.

Parodos
(100–155)

*(Antigone kırlara açılan çıkıştan⁸ çıkar, İsmene de saraya
geri döner. Sahneye yaşlı Thebaililerden oluşan koro girer.)*

KORO

Güneş ışını, yedi kapılı⁹ Thebai'de.
Bugüne dek görmedik hiç
senden güzelini. Işydın Dirke'nin¹⁰
kaynağında altın günün
gözkapaklarını aralayarak.
Argos'tan gelen
beyaz¹¹ kalkanlı savaşçıyı
kaçmaya zorladın.
Gidiyor şimdi dörtnala
olanca gücüyle çekerek dizginleri.

Strophe I 100

105

KOROBASI

Aramıza fitne sokarak¹²
Polyneikes saldı onu
toprağımıza ve kartal¹³ gibi
keskin çığlıklar atarak
çöktü tepemize. Bir sürü

110

- 115 silah kuşanmış, kar beyazı
kanatlarıyla örtünmüştü.
Atkuyrukları vardı miğferinde.

KORO

- Cinayete susamış pençeleriyle Antistrophe I
çatıların üzerinde mevzilenerek
120 kocaman gagası ardına kadar açık
yedi kapılı şehrimin üzerinde daireler çizdi.
Ama gagasını kanımızla doyurmaya,
Hephaistos'un¹⁴ çıralarıyla kale burçlarını
yakmaya fırsat bulamadan çekip gitti.
125 Kartalın sırtında yıldırım gibi patladı
savaşın gümbürtüsü ve alt etti hemen
onu bileği zor bükülür Drakon.¹⁵

KOROBASI

- Zeus hoşlanmaz kendini beğenmişlerin
büyük laflarından. Parlak silahlarını
130 birbirine küstahça vurarak
çağlayan ırmak gibi geldiklerini görünce,
hemen bir şimşek göndererek
burcun tepesinden yere çaldı
zafer için haykırmaya başlayan ukalayı.¹⁶

KORO

- 135 Elinde meşalesiyle yere yıkılınca Strophe II
toprak yankılandı, Bakkhos¹⁷ misali
denetimsiz bir hırsla tepemizde
vahşi rüzgârlar estiren.
Herkes birer darbe yakıştıarak
140 sağlı sollu vuruyordu
destekçimiz Ares ustalıkla.

KOROBASI

Yedi kapının önünde, karşılıklı
dikildi bire bir yedişer komutan
ve tunç silahlarını adak olarak

zaferler kazandıran Zeus'a sundular. 145
 Aynı anayla babadan olma sefil ikili de
 birbirlerine doğrulttu kargılarını. Kargılar
 zaferi, kardeşler de ölümü paylaştılar.

KORO

Sonunda kutlu Zafer geldi Antistrophe II
 mutlulukla mükâfatlandırmak için 150
 savaşı Thebai'yi. Mazideki savaşı
 unutam ve tanrıların tapınaklarına
 giderek halay çekelim gece boyunca.
 Halayın başını, ayağını yere vurunca
 Thebai'yi sallayan Bakkhos çöksün. 155

1. Epeisodion (156–331)

(Saraydan muhafızları eşliğinde Kreon gelir.)

KOROBASI

İşte tanrıların iradesiyle
 ülkenin başına geçen yeni kralımız
 Menoikheus'un oğlu Kreon geliyor.
 Acaba nereden esti aklına
 haberciler göndererek yaşlıları 160
 bu beklenmedik toplantıya çağırarak?

KREON

Yurttaşlar, iyice bir sarstıktan sonra,
 yeniden ayağa kaldırdı kentimizi tanrılar.
 Laios'un tahtına sadakatinizi bildiğimden
 herkesten önce sizi çağırarak üzere 165
 haberciler gönderdim. Oidipus ülkeyi
 başarıyla yönetirken ona gösterdiğiniz
 saygıyla sevgiyi, o yitip gidince

çocuklarına da gösterdiniz.

170 İki kardeş aynı kadere boyun eğerek,
kendi lanetli elleriyle, bir gün içinde
birbirlerini vurup vurulduktan sonra,
ölenlerin en yakın akrabası olarak
yönetimle tahtı ben devraldım.

175 Ama bir insan iktidar ve yasalarla
sınanmadı mı; düşüncelerini, tercihlerini
ve ruhunu anlamak mümkün değil.

Ezelden beri bunu bilir, bunu söylerim:
Bir ülkeyi yönetirken en doğru kararları
180 veremeyen, bir kenara çekilerek
korkusundan ağzını açamayan bir kral
kötüdür ve dostunu vatanından üstün
tutanın gözümde yoktur hiçbir değeri.

Her şeyi gören Zeus tanığımdır,
185 kentin başına iyilik yerine kötülük
geldiğini gördüğümde susmayacak,
vatan hainlerinin dostu olmayacağım.
İçinde bulunduğumuz gemi olan
ülkemiz¹⁸ güvendeyse ancak o zaman
190 gönlümüzce dostlar edinebiliriz.

İşte ben, kentin gücünü böyle
yasalarla artıracığım. Oidipus'un
çocukları için de şu karara vardım.

Vatanını kahramanca savunurken
195 ölen Eteokles'in cenazesi, şehitlere
layık bir törenle kaldırılacak.

Ama sürgünden dönerken, tanrıların
tapınaklarıyla vatan toprağını baştanbaşa
yakıp yıkarak kardeş kanı dökmek,
200 kendi halkını köleleştirmek isteyen
diğerinin –Polyneikes'i kastediyorum–
hiçbir şekilde cenazesi kaldırılmayacak,

cesedi yıkanıp süslenmeyecek, mezara
konmayacak ve yası tutulmayacak.
Cesedi açıkta bırakılarak kurda kuşa yem olacak. 205
İşte budur kararım, izin vermeyeceğim
kötülerin iyilerden fazla saygı görmesine.
Ülkesini kollayanlar ise ister hayatta
olsunlar, ister ölümlerinden sonra
hep saygı görecekler benden. 210

KOROBASI

Ülkesini sevenlere ve ona ihanet edenlere
her istediğini yapabilirsin Menoikheus'un oğlu.
Yaşayanlara olduğu gibi, ölümlere de
istediğin gibi uygulayabilirsin yasaları.

KREON

Emirlerimin uygulanışını denetlemenizi istiyorum. 215

KOROBASI

Daha genç birine yükle bu sorumluluğu.

KREON

Ölüyü bekleyen nöbetçiler zaten görevlerinin başında.

KOROBASI

Bundan başka ne istiyorsun bizden?

KREON

Emrime karşı gelenleri korumayın.

KOROBASI

Kimse ölümünü isteyecek kadar deli değil. 220

KREON

Gerçekten de bu olacak alacağı karşılık.

Çoğu zaman insanları mahveder para hırsı.

(Kırlara açılan girişten Polyneikes'in nöbetçilerinden¹⁹ biri girer.)

NÖBETÇİ

Koşa koşa gelerek nefes nefese kaldığımı
söyleyecek değilim kralım. Düşüncelere
dalıyor, ikide bir duruyordum, hatta

225

geri dönmeye bile kalktım bir ara.

Yüreğim heyecanla çarpıyordu,

“Garibim nasıl hesap vereceksin?” diye

soruyordum kendi kendime. “Geri dönebilirsin

230 ama ya Kreon başkalarından duyarsa olan biteni?

Seni kim kurtaracak hiddetinden?” Kafamda bunları

kuruyor, ağır ağır ilerliyordum. Kendi elimle

uzun kıldım kısacık yolu, ama sonunda

ikna oldum sana gelmeye. Hiçbir şey

235 bilmesem de konuşacağım. Kaderimde

ne varsa o gelecek başıma, budur tek tesellim.

KREON

Neymiş peki seni böyle korkutan?

NÖBETÇİ

Önce kendimden söz edeyim. Hiçbir şey

yapmadım, yapanı da görmedim ve bu olay

240 yüzünden ceza görmem hiç adil değil.

KREON

Lafı evirip çevirdiğine bakılırsa

önemli bir haber getiriyor olmalısın.

NÖBETÇİ

Haber kötü ve bu yüzden zor geliyor başlamak.

KREON

Söyleyeceğini söyle de geldiğin yere geri dön.

NÖBETÇİ

245 Az önce biri ölüyü gömdü!

Önce kuru toprakla kapladı²⁰ cansız bedeni,

duasını okuduktan sonra da kaçtı.

KREON

Ne dedin? Kim cüret edebildi böyle bir çılgınlığa?

NÖBETÇİ

Bilmiyorum. Hiçbir yerde kazma

250 ya da çapa izi yoktu. Orada toprak katı

ve kaya gibi sert, araba tekerlerinin izi bile

görünmüyordu. Sırta kadem basmıştı suçlu.
Sabah nöbetçisi bize ölünün yattığı yeri
gösterince hepimiz şaşkınlık kaldık.
Gömülme de, arınması için üzerine serpilen 255
toprağın altında kaybolmuştu ceset.
Ölü bedeni parçalamaya gelen köpeklerin
ya da vahşi hayvanların izleri görünmüyordu.
Ağır küfürlerle saldırdık birbirimize,
kan gövdeyi götürse bile 260
bizi ayıracak kimse yoktu.
Suçu birbirimize atıyorduk, ama kanıt
yoktu ve herkes inkâr ediyordu. Ateşin içine
girmeye, kızgın demirleri avuçlamaya,
en büyük yeminleri etmeye hazırдық 265
biz yapmadığımıza ve böyle şeyler düşünen
ya da yapan kimseyi tanımadığımıza dair.
Böyle didişerek bir yere varamazdık,
ama birimiz öyle bir laf etti ki
hepimiz başlarımızı eğdik korkuyla. 270
İtiraz edemiyor, söyleyecek laf bulamıyorduk.
Arkadaş, olayı gizlemeden
sana gelip anlatmamızı teklif etti.
Herkes ona hak verdi ve çekilen kurada
ben bahtsızla düştü buraya gelmek. 275
Zorla geldim, beni zorla dinliyorsun
ve bilirim, kimse sevmez kötü haberciği.

KORBAŞI

Kralım bir süredir düşünüp duruyorum, ister misin
tanrı iradesiyle olmuş olsun bütün bunlar?

KREON

Kapa çeneni! Öfkemden kudurtma beni, 280
çıkmasın şimdi ortaya yaşlıdan başka
düşüncesiz de olduğun. Dayanamıyorum
tanrıların bu ölüyle ilgilendiğini söylemene.

285 Tapınaklarını, sunaklarını yakıp yıkmaya,
 kutsal topraklarını, yasalarını kirletmeye
 geldi diye velinimetleri belleyip,
 ona cenaze töreni mi uygun gördüler sence?
 Tanrıların canileri sevdiğini aklın alabiliyor mu?
 Yok öyle bir şey! Ama kentte bazıları,
 290 tahta çıktığım günden beri kafalarını sallayarak
 gizlice homurdanıyor, bana göstermeye
 mecbur oldukları itaate zorla katlanıyorlar.
 Bunlar birilerini parayla kandırıp
 suça teşvik etmiş olmalı, eminim.
 295 İnsanlığa para kadar zarar vermiş
 başka bir icat yoktur dünyada.
 Para kentleri tutsak eder, yuvalar yıkar,
 dürüst insanları baştan çıkararak
 utanca boğar, insanları kurnazlığa
 300 yönlendirerek, her hareketlerinde
 saygısız olmayı öğretir.
 Ama para karşılığı bu işlere girişenler,
 er ya da geç bedelini öderler.

(Kızgın bir ifadeyle nöbetçiye hitaben devam eder.)

İyi dinle şimdi beni –yeminle söylüyorum–
 305 Zeus’a saygı duyuyorsam eğer,
 ölüyü toprakla örtene bulup getirmezseniz
 hemen önüme, Hades bile kurtaramaz
 sizi şerrimden. Suçu kimin işlediğini
 itiraf ettirene kadar hepinizi diri diri asarım.
 310 Bu da ders olur size, iyice öğrenirsiniz
 kimden rüşvet alınıp kimden alınamayacağını.
 Her zaman para peşinde koşulmaz.
 Kendi gözünüzle göreceksiniz, haksız kazanç
 esenliğe değil, felakete götürür insanı.

NÖBETÇİ

315 Konuşmama izin verecek misin, yoksa gideyim mi?

KREON

Canımı sıkığının farkında değil misin?

NÖBETÇİ

Kalbin mi, yoksa kulakların mı sıkıntıda?

KREON

Sana mı kalmış düzene sokmak sıkıntılarımı?

NÖBETÇİ

Meçhul suçlu kalbini, ben de kulaklarını yaralıyoruz.

KREON

Amma da gevezeymişsin, sus artık!

320

NÖBETÇİ

Öyle ya da böyle, suçu işleyen ben değilim.

KREON

Sadece işlemekle kalmadın, ruhunu da parayla satmışsın.

NÖBETÇİ

Ne yazık! Yargılıyorsun ama yargıların yanlış.

KREON

Yargılarımla dalga geç bakalım. Bana iyi bak,
suçluları bulamazsanız, rüşvet almanın
bela doğurduğunu öğreteceğim size.

325

(Kreon sahneden ayrılarak saraya girer.)

NÖBETÇİ

Keşke bir an önce bulunsalar: Bulunup
bulunmamaları şansa bağlıysa da
buralara bir daha gelirim ne olayım!
Şükürler olsun tanrılara, hayatımın
kurtulduğuna inanamıyorum hâlâ.

330

(Nöbetçi kırlara açılan çıkıştan sahneyi terk eder.)

1. Stasimon²¹
(332–375)

KORO

Hayran kalınacak çok şey varsa da
en hayran kalınacak varlık insandır.
Derin ve kabarık dalgaların
335 arasından süzülerek
güney rüzgârlarıyla
köpüren deryaları aşar.
Yıllar yılı ileri geri sürerek
atların çektiği kara sabanını,
340 tanrıların anası, yıpranmaz
ve yorulmaz Gea'yı dize getirir.
Sık örülmüş ağlarıyla
gökyüzünde bilinçsizce
süzülen kuş sürülerini,
345 vahşi hayvan milletini,
denizin envai
mahlûkatını avlar.
Cin gibidir, dağın yabanlarını
kurnazlığıyla kandırır
350 ve uzun yeleli atlarla
yorulmak bilmez boğaları
vurur boyunduruğa.
Konuşmayı ve rüzgâr kadar hafif
düşüncelerini geliştirdi, kentlerde
355 yaşamanın arzusunu duydu,
kışların dondurucu ayazından,
inatçı yağmurun oklarından
korunmayı başardı.
İnsan, kendine insan olmayı öğretti.
360 Her derdine çare buldu,
yarınlar artık onu gafil avlayamaz.

Strophe I

Antistrophe I

Strophe II

Ama onulmaz illetlere deva
bulduğu halde bir tek Hades'ten
sakinmanın bulamadı yolunu.

Akla hayale gelmez icatlar
tasarlayacak kadar zekâsı varsa da
nedense bir kötüye bir iyiye meyleder.

Antistrophe II 365

İnsanların yasalarıyla tanrıların
yeminlerle korunan adaletine
saygı gösterirse

370

yükselir kentin içinde,
bilinçli olarak kötüyü seçmeye
cüret ederse kentsiz kalır.
Soframda yeri yok, düşüncelerine
değer vermem böyle bir insanın.

375

2. Epeisodion (376–581)

(Sahneye nöbetçi eşliğinde Antigone girer.)

KOROBASI

Gördüklerim karşısında
şaşırmamak elde değil.

Bu gördüğüm genç kız
Antigone değil mi?

Bahtsız Oidipus'un bahtsız kızı!

380

Neler oluyor? Kralın emrine
karşı mı geldin yoksa? Bir delilik
yaparken suçüstü mü yakalandın?

NÖBETÇİ

İşte buymuş suçlu! Ölüyü toprakla örterken
suçüstü yakaladık onu. İyi de Kreon nerede?

385

(Kreon saraydan çıkar.)

KOROBASI

Tam zamanında, saraydan çıkmış buraya geliyor.

KREON

Neyin tam zamanında geliyormuşum?

NÖBETÇİ

İnsan hiçbir zaman yemin etmemeli kralım,
yalancı çıkar çünkü işin doğrusunu öğrenince.
390 Tehditlerinle ödümü koparınca, ben de büyük
laflar ettim bir daha buraya gelmeyeceğime dair.
Ama beklenmeden, apansız gelen mutluluk,
başka her tür mutluluktan fazla keyif verir.
Aksine yemin ettiğim halde yine buradayım,
395 Mezarda çalışırken yakaladığımız kızı getirdim sana.
Bu kez kura çekmedik, başkasına bırakmadan,
müjdeli haberi doğrudan ben getirdim sana.
İşte kralım, dilediğin gibi sorgudan geçir,
öğren bilmek istediklerinin tümünü. Ben de
400 özgür ve aklanmış olarak buradan ayrılayım.

KREON

Yanıdaki kızı nasıl ve ne zaman yakaladın?

NÖBETÇİ

Söylediğim gibi toprak serpiyordu ölünün üzerine.

KREON

Ağzından çıkanı duyuyor mu kulakların? Doğru mu
söylüyorsun?

NÖBETÇİ

Gömülmesini yasakladığın ölüyü gömerken
405 yakaladım. Bunun neresini anlamıyorsun?

KREON

Ne oldu peki? Nasıl oldu da suçüstü yakalandı?

NÖBETÇİ

Nasıl olduğunu anlatayım. Nöbetime dönerken
hâlâ çınılıyordu kulaklarımda tehditlerin.
Ölüyü kaplayan tozu toprağı süpürerek

- iyice açığa çıkardık çürümüş cesedi. 410
 Pis kokudan korunmak için, biraz uzaklaşarak
 arkamızı rüzgâra verip bir kayanın tepesine oturduk.
 Dalıp gitmemek için birbirimizi dürtüyor,
 laflıyor, uyanık kalmaya çalışıyorduk.
 Bir süre öyle geçti, sonra güneşin parlak tepsisi 415
 gökyüzünün tam ortasına yerleşerek
 ortalığı kasıp kavurmaya başladı. Apansız,
 tozu dumana katan korkunç bir fırtına koptu,
 ağaçların tepeleri yolunda yapraklarından,
 gökyüzü karardı. Gözlerimiz kapalı 420
 bekledik tanrının öfkesinin geçmesini.
 Epey zaman sonra, ortalık durulunca
 kızı fark ettik. Boğuk bir sesle,
 yuvasını yavrularından öksüz bulmuş
 kanadı kırık kuş misali ağlıyordu. 425
 Cesedin üstünü açık görünce, yürek paralayıcı
 çığlıklar atarak dövünmeye, bunu yapanlara
 ağır beddualar okumaya başladı.
 Elleriyle ufalanmış kuru toprak taşıdı
 ve dövme bakır bir testiden üç kez 430
 kutsal su serpti ölüye büyük bir özenle.
 Görür görmez hemen üzerine saldırarak
 onu yakaladık, hiç şaşırılmış gibi görünmüyordu.
 Ona eski ve yeni olayları sorduk, inkâr etmedi
 hiçbirini. Bir yandan sevinirken, diğer yandan 435
 yüreğim dağlandı yanıtlarıyla.
 Bir beladan kurtulmak güzelse de,
 acıdır dostların felaketine yol açmak.
 Ama kurtuluşum söz konusuysen
 böyle ayrıntılarla kafamı pek yormam. 440

KREON

(*Antigone'ye hitaben.*)

Sen, evet başını yere doğru eğen sen,
 bu söylenenleri yaptın mı, yapmadın mı?

ANTİGONE

Evet, yaptığımı gizlemiyor, itiraf ediyorum.

KREON

(Nöbetçiye hitaben.)

Sen istediğin yere gidebilirsin,

445 hiçbir suçlama kalmadı aleyhine.

(Nöbetçi gider ve Kreon tekrar Antigone'ye döner.)

Sen de anlat bakalım lafı dolandırmadan. Bilmiyor muydun şu yaptıklarını yasaklayan buyruğumu?

ANTİGONE

Biliyordum tabii, bilmeyen mi kaldı?

KREON

Ve buna rağmen yasayı çiğnemeye cüret ettin!

ANTİGONE

450 Evet, çünkü Zeus öyle demiyor
ve yer altı tanrılarının yanında yaşayan Dike²²
öyle yasalar buyurmadı insanlara.

Bir ölümlünün emirleri, tanrıların hatasız,
yazıya geçirilmemiş, değişmez yasalarından
455 önemli olamaz.²³ O yasalar dün ya da bugün
yürürlüğe girmedi, ezelden beri vardılar
ve kimse bilmiyor nereden geldiklerini.

Hep var olduklarına göre de bir ölümlünün
emrinden korktum diye suç işleyemem
460 tanrıların nezdinde. Öleceğimi biliyorum,
nasıl bilmem? Ama senin emrinle olmasa bile
bir an önce ölmeyi kâr sayarım.

Benim gibi felaketler içinde yaşayan biri
ölünce kendini şanslı saymaz mı?
465 Böyle bir ölümle ölmek hiç acı vermez bana.

Oysa toprağa vermeden bıraksaydım
anamın ölen oğlunu, içim paralanırdı.
Başka hiçbir şey acı veremez bana.
Yaptığuma çılgınlık diyorsan eğer, kim bilir,
470 belki de bir çılgındır bana çılgın diyen.

KOROBASI

Dikkafalı bu kız, en az babası kadar!

Bilmiyor felaketlerin karşısında boyun eğmeyi.

KREON

Şunu bilmelisin ki herkesten kolay pes eder

katı insanlar. Alevlere haddinden

uzun süre tutulan kızgın demir

475

çoğu zaman çatlayıp parçalanır.

Küçücük bir dizgin, azgın küheylanı

susta durdurur ve mağrur davranamaz

başkalarının kölesi olanlar.

(Kreon maiyetine hitaben devam eder.)

Bu kız yasalara karşı gelmeye

480

cüret ederken ne yaptığını iyi biliyordu,

şimdi de marifetiyle gururlanıp

eğlenerek bize hakaret ediyor.

İktidarımı hiç ceza görmeden çiğnerse böyle,

bana değil ona erkek denilecek.

485

Zeus'un korumamı emrettiği²⁴ kendi kanım,

yeğenim olsa bile ne önemi var,

kız kardeşiyle birlikte ödemekten

kurtulamayacak en ağır bedeli.

Çünkü o da yardım etmiş olmalı

490

gömme işine. Çağrın kızı, kendinde

değilmiş gibi sarayda koşturuyordu.

Karanlıkta gizlice fesat peşinde

koşanları, ele verir işte böyle telaşları.

Nefret ederim suçüstü yakalanınca

495

yaptıklarını güzel göstermeye çalışanlardan.

ANTİGONE

Elindeyim. Bir isteğin var mı beni öldürmekten başka?

KREON

Hayır! O bana fazlasıyla yeter.

ANTİGONE

Ne bekliyorsun öyleyse? Hoşuma gitmiyor
500 ve hiç gitmeyecek sanırım söylediklerin.
Sen de rahatsız oluyorsun benim sözlerimden.
Ama kabul et, daha büyük onur var mı
ağabeyimin cenazesini kaldırmaktan?
Çevrendeki herkes bana hak verirdi
505 korkudan ağzını kapalı tutmasaydı.
Ama istediğini yapmakla istediğini söylemek
kralların ayrıcalıkları arasındadır.

KREON

Böyle düşünen sadece sen varsın koca Thebai'de.

ANTİGONE

Diğerleri cesaret edemiyor düşüncelerini söylemeye.

KREON

510 Utanmıyor musun çoğunluktan farklı olmaya?

ANTİGONE

Kendi kanıma saygı göstermek ayıp değil.

KREON

Polyneikes'le savaşırken ölen de kendi kanın değil miydi?

ANTİGONE

Aynı anneyle aynı babanın kanını taşıyoruz onunla.

KREON

Peki, ona ihanet etmiyor musun diğerine saygı göstererek?

ANTİGONE

515 Cansız bedenlerin yoktur öyle kaygıları.

KREON

Ama sen bir tutuyorsun vatan hainiyle kahramanı.

ANTİGONE

Köle değil, ağabeyimdir yerde cansız yatan.

KREON

Biri vatanına saldırırken, diğeri onu savunuyordu.

ANTİGONE

Hades'te aynıdır ikisinin değeri.

KREON

İyiyle kötünün bir olamaz kaderi.

520

ANTİGONE

Öbür dünyada kim bilir nasıldır “iyi”nin tanınımı!

KREON

Düşman ölse de dostumuz olmaz.

ANTİGONE

Nefret etmek için değil, sevmek için yaratıldım.

KREON

Öbür dünyaya git öyleyse ve orada sev kimi seveceksen.

Ben yaşadıkça kadınlar baş olamayacak ülkemde.

525

(İsmene saraydan çıkar.)

KOROBASI

İsmene çıktı sarayın kapısından. Gözlerinden

ablası için sevgi gözyaşları süzülüyor.

Kaşlarının üzerinden bir bulut

ıslatıyor hiç ara vermeden yanaklarını,

alev alev yanan güzel yüzünün biçimini bozarak.

530

KREON

Sen, evimde yuvalanarak gizlice kanımı emen

engerekli yılan! Farkında değildim koynumda

iki karanlık isyancı, iki taht düşmanı beslediğimin.

Söyle bakalım, itiraf edecek misin gömme işine

karıştığını, yoksa inkâr mı edeceksin boş yeminlerle.

535

İSMENE

Ablam itiraf ettiğine göre ben de etmeliyim.

Ona yardım ettim, paylaşıyorum sorumluluğunu.

ANTİGONE

Hayır, adil değil böyle bir şey söylemen.

Ne sen istedin, ne de ben kabul ettim yardımını.

İSMENE

Başına gelen bunca felaketten sonra

540

utanmıyorum artık seninle aynı kaderi paylaşmaktan.

ANTİGONE

Kimin yaptığını Hades ile toprağın altındakiler bilir.
Sadece lafla sevenin kabul etmem dostluğunu.

İSMENE

545 Abla, esirgeme benden senin yanında ölme şerefini,
bırak ağabeyimizi birlikte onurlandıralım.

ANTİGONE

Hayır, benimle birlikte ölmeyecek, dokunmadığın şeyi
sahiplenmeyeceksin. Benim ölümüm yeter.

İSMENE

Sensiz yaşamamanın ne anlamı olabilir?

ANTİGONE

Kreon'a sor, ona hoş görünmeye çalışmıyor muydun?

İSMENE

550 Söyle, ne kazanıyorsun kalbimi böyle kırarak?

ANTİGONE

Seninle alay ederken yüreğim kanıyor.

İSMENE

Şimdi bile sana yardım edebilirim.

ANTİGONE

Hayatını kurtarmaya bak, yaşayacaksın diye
kıskanmıyorum seni.

İSMENE

Kaderini paylaşamamak ne acı!

ANTİGONE

555 Sen hayatı seçtin, bense ölümü.

İSMENE

Ama neden öyle davrandığımı saklamadım senden.

ANTİGONE

Sen doğruyu bu tarafta, bense karşı tarafta aradık.

İSMENE

Suçun yarısı seninse, benimdir diğer yarısı.

ANTİGONE

560 Topla cesaretini! Sen yaşıyorsun, oysa ben
çoktan ölmüşüm kendimi ölümlere adayarak.

KREON

Bu kızların ikisi de aklını kaçırmış.

Biri az önce delirdi, diğeryse doğuştan öyle.

İSMENE

Kişinin başına felaketler gelince

aklı yerinde mi kalır sanırsın, yiter gider!

KREON

Kötülerin kötü emellerine yardım ettin diye oldu bu

sende. 565

İSMENE

Tek başıma, nasıl yaşarım onsuz?

KREON

Ablanın adını hiç anma, şimdiden ölmüş say.

İSMENE

Oğlunun gelinini mi öldüreceksin?

KREON

Tohumunu ekecek başka tarla bulur oğlum.

İSMENE

Ama böyle uyumlu çift bulunamaz bir daha.

570

KREON

Kötü kadınları layık görmem oğullarıma.

ANTİGONE

Sevgili Haimon, nasıl küçük düşürüyor seni baban!

KREON

Sen de, bu cvlilik de sıktınız artık beni.

KORO

Gerçekten de ayıracak mısın onu oğlundan?

KREON

Evliliklerini ben değil Hades bozacak.

575

KORO

Verilmiş demek kesinlikle ölüm kararı!

KREON

Senin ve benim onayımızla verildi.

Bu iş çok uzadı artık! Kızları içeriye alın

580 nöbetçiler. Başiboş bırakmayın, hep zincirli
kalsınlar, çünkü en cesurlar bile ölümün
yaklaştığını görünce kaçmaya çalışırlar.
(Nöbetçiler Antigone ile İsmene'yi saraya götürürler.
Kreon koroyla sahnede kalır.)

2. Stasimon
(582–625)

KORO

Ne mutlu hayatında Strophe I
hiç felaket yaşamayana!
Tanrı yuvasını temellerinden
585 sarstı mı kişinin,
nesiller boyunca belalar
gelir soyunun başına.
Aynı, deniz dibinin kara kumunu
sürükleyerek dev dalgalar
590 kaldıran güçlü Trakya rüzgârının
acımasızca dövdüğü kayaları
acıyla inlettiği gibi.
Asırlardır Labdakos²⁵ soyunda, Antistrophe I
lanetlerin üzerine düşer
595 ölülerin laneti, tanrılar
yakıp yıkar ve nesilden
nesile geçer çaresizlik.
Oidipus'un yuvasında
kök salan son çiçek
600 ışıltılar saçtığında,
yer altı tanrılarının kanlı tırpanı,
aklın körlüğü ve düşüncesiz sözler
onu dibinden budadı.
Zeus, hangi beşeri kibir Strophe II

senin gücünü dize getirebilir? 605
Ne ölümlüleri yaşlandıran uyku,
ne de tanrıların yorulmak bilmez
ayları seni tüketebilir. Sonsuza dek
hiç yaşlanmadan hüküm sürersin
Olimpos'un aydınlığında. 610
Tek bir yasa yön verir
düne, bugüne ve yarına:
Hiçbir zaman eksik olmaz
insanların hayatından felaketler.
Umut yanıltıcıdır. Antistrophe II 615
Kimine hayırlı gelirken,
kösnül tutkularını
besler başkasının.
Ateş üzerinde
yalınayak yürümedikçe 620
gözü açılmaz kiminin.
Doğru bir laf etmiş bilgeler:
“Kötü iyi görünür, tanrının felakete
sürüklemek istediklerinin gözünde,”
ve mahvolmaları yakındır böylelerinin. 625

3. Epeisodion (626–780)

(Haimon şehre açılan girişten sahneye girer.)

KOROBASI

İşte Haimon geliyor,
en küçük oğlun!
Zavallı Antigone'nin
kara yazgısına mı kahroluyor,
yoksa yitirdiği eşine mi üzgün? 630

KREON

Hemen şimdi öğreniriz bir kâhinden de iyi.
Oğlum, nişanlını verilen kesin cezayı
öğrenince, benden nefret mi ettin, yoksa
her ne yaparsam yapayım beni sevecek misin?

HAİMON

635 Senin oğlunum baba, güzel öğütlerinle
yoğruldu ve hep onlara bağlı
kalacağım. Hiçbir evlilik yerini
tutamaz senin rehberliğinin.

KREON

640 Bu düşüncelerini kalbinin derinliklerinde sakla oğlum,
her şey feda edilmeli babanın bir buyruğuyla.
İnsanlar bu yüzden uysal çocuklar doğurup
evlerinde huzur içinde yaşamayı düşler.
Onlar babalarının düşmanından intikam alırken
dostunu onurlandırmayı iyi bilirler.
645 Çocukları işe yaramaz çıkanlar ise başlarına
beladan başka bir şey doğurmamışlardır,
alay konusu olurlar düşmanlarına.
Bir kadına karşı duyduğun arzu almasın
aklını başından. Kötü bir kadınla girersen
650 yatağa, zaman içinde buzla kucaklaşmış
gibi olursun. Yakınlarının kötü
çıkmasından büyük acı olabilir mi?
Şu kızı bir düşmanınmış gibi koparıp at
yüreğinden ve bırak Hades'te bulsun kocasını.
655 Koca şehirde yasaları alenen çiğneyen
bir tek onu yakaladım ve milletin gözünde
yalancı çıkamam. İsteddiği kadar yakarsın
kan bağlarına saygı duymayı emreden Zeus'a,
kurtulamayacak ölümden. Ailemin içinde
660 isyancılar beslersem, bana neler yapar
yabancılar? Kendi evinde doğruları gözeten

hükümdar ülkesini de adil yönetir.

Aşırıya kaçarak yasaları çiğneyen,

ülkeyi yönetenlere kendi kurallarını

dayatmak isteyen övgü beklemesin benden.

665

Kent kimi başa getirdiyse, büyük küçük,

haklı haksız her kararında ona itaat etmeliyiz.

İşte ben böyle birine güven duyarım,

hem iyi yönetmeyi, hem de iyi yönetilmeyi bilir,

savaşta bir mızrak kasırgası altında olsa da

670

görev yerinden bir adım bile gerilemez.

Başıbozukluktan beter lanet yoktur,

kentler yıkar, yuvalar dağıtır ve cephede

panik yaratarak darmadağın eder orduları.

Saflarını bozmadan bir arada savaşan

675

askerlerin hayatını disiplindir kurtaran.

Bir kadına teslim olmamalıyız,

yasaları ve düzeni savunmamız gerekir.

Bir kadına yenildi diyeceklerine

yüz kez bir erkeğe yenilmeyi yeğlerim.

680

KORBAŞI

Geçen yıllar köreltmediyse aklımı

bilgeceydi kanımca bütün söylediklerin.

HAİMON

Baba, tanrılar insanlara nimetlerin

en büyüğünü, zekâyı bahşetmişler.

Yanlış konuşuyorsun demeyeceğim,

685

hiç nasip olmasın bana böyle bir şey söylemek.

Ama bazen başkaları da doğruyu bilebilir.

Bulunduğun konumdan zordur neler olduğunu,

nelerin konuşulduğunu ve nelere kızıldığını bilmek.

İnsanlar bakışlarından çekiniyor, korkuyor

690

duymak istemediğin şeyleri söylemeye.

Ama dikkatleri çekmeyen ben, fısıltılara kulak

kabartabiliyor, onurlu bir hareketinden sonra

sefil bir kadınmış gibi aşağılanarak ölüme
695 gönderilen bu genç kıza insanların nasıl
üzüldüğünü görebiliyorum. Savaşta ölen
ağabeyinin bedenini açıkta bırakmayan,
onu kurda kuşa yem etmeyen biri
hak etmiyor mu parlak bir onurlandırmayı?
700 İşte böyle bir karanlık söylenti yayılıyor kentte.
Baba, bu dünyada hiçbir şey yok senin
mutluluğundan fazla değer verdiğim.
Çocuklar şan ve şerefiyle gurur duyar
babalarının, babalar da çocuklarıyla gururlanır.
705 İnatla tek bir görüşe saplanma öyle, kendini
hep doğru, başkalarını hep hatalı görme.
Sadece kendi düşüncelerini doğru bulanlar,
kendilerini akıllı, güzel hatip sananlar
içi boş ve kof çıkar yakından tanıyınca.
710 Bir insan, bilge de olsa utanmamalı
yeni şeyler öğrenmekten, directmemeli.
Dere kenarındaki ağaçlardan, dallarını
eğenler kurtulur taşkınlarda, oysa
köklerinden sökölüp gider kaskatı direnenler.
715 Yelkenleri sonuna kadar gererek rüzgârı
karşılaman denizci, alabora olup ters dönen
teknesiyle sürdürür yolculuğunu.
Haydi yatıştır öfkeni, değiştir kararını.
Senden genç de olsam, fikrimin bir değeri
720 varsa eğer sana şunu söyleyeyim: Keşke
her şeyi doğuştan bilseydi, bilge doğsaydı
bütün insanlar. Ama öyle olmadığına göre, ara sıra
kulak vermeliyiz başkalarının doğru söylediklerine.

KOROBASI

Sen de oğlun da çok güzel konuştunuz.
725 Doğru şeyler söylüyorsa dinle oğlunu kralım.

KREON

Dünkü çocuktan sağduyu
dersi mi alacağım bu yaşta?

HAİMON

Söylediklerimden sadece doğru olanlarını dinle.
Yaşlarına değil yaptıklarına bakılmalı insanların.

KREON

İsyancıları savunmak erdem mi oldu şimdi?

730

HAİMON

Aklımdan bile geçmedi kötülerini savunmak.

KREON

Bu kızın yok mu öyle bir kusuru?

HAİMON

Thebai halkı bir ağızdan olmadığını söylüyor.

KREON

Nasil emirler vereceğimi halk mı öğretecek bana?

HAİMON

Çocukça konuştuğunun farkında mısın?

735

KREON

Ülkeyi ben mi, yoksa başkaları mı yönetecek?

HAİMON

Hiçbir ülke hiç kimsenin malı değildir.

KREON

Onlara hâkim olanındır ülkeler.

HAİMON

Çölde güzel hüküm sürerdin tek başına.

KREON

Açıkça kadının tarafını tutuyor bu oğlan.

740

HAİMON

Senin tarafını tutuyorum, kendini kadın görüyorsan onu
bilmem.

KREON

Terbiyesiz! Sana mı kalmış babanı yargılamak?

HAİMON

Sadece haksız olduğunu, yanlış yaptığını düşünüyorum.

KREON

Suç mu iktidarın saygınlığını korumak?

HAİMON

745 Koruyamazsın onu tanrıların yasalarını çiğneyerek.

KREON

Rezil herif! Kuklası olmuşsun bir kadının.

HAİMON

Utañ verici baskılara boyun eğmekten iyidir.

KREON

Bütün bunları o kadın yüzünden söylüyorsun.

HAİMON

Senin, benim ve yer altı dünyasının tanrıları için de.

KREON

750 Evleneceğinizi çıkar aklından, ölecek o kadın.

HAİMON

Ölürken, ardından başka birini de sürükleyecek.

KREON

Şimdi de tehdit mi ediyorsun beni?

HAİMON

Tehdit etmek midir çarpık düşüncelere karşı çıkmak?

KREON

Düşüncelerinde olmayınca beni gözyaşlarıyla mı ikna
edeceksin?

HAİMON

755 Babam olmasaydın, aklı başında değil, derdim senin için.

KREON

Bir kadının kuklasısın işte, gevezelik etmenin âlemi yok.

HAİMON

Sadece sen konuşuyor, kimseyi dinlemiyorsun.

KREON

Öyle mi? Olympos şahidim olsun,
ileri geri konuşup hakaret edemeyeceksin

daha fazla bana. Getirin o pespayeyi,
nişanlısının önünde alın canını, o da görsün. 760

HAİMON

Bunu yapmak nasip olmayacak asla sana.
Ne o benim yanımda ölecek, ne de göreceksin
bir daha yüzümü. Sana tahammül eden
dostlarıyla sürdür bundan böyle deliliklerini. 765
(*Haimon hırsla taşraya açılan çıkıştan çıkar.*)

KORBAŞI

Aceleyle, öfke içinde ayrıldı delikanlı kralım.
Yüreklere kolay incinir bu yaşta gençlerin.

KREON

Ne hali varsa görsün, elinden geleni de ardına koymasın.
Ama başaramayacak iki kızı ölümden kurtarmayı.

KORBAŞI

İkisini de mi öldürtmeyi düşünüyorsun? 770

KREON

Haklısın, bağışlamam gerekir ölüye dokunmayanı.

KORBAŞI

Peki nasıl bir ölüm bekliyor diğerini?

KREON

İnsan ayağının basmadığı sapa bir yere götürüp
canlı canlı derin bir mağaraya kapatacağım.
Laneti şehrin başına düşmesin diye de 775
bir lokma yiyecek atacağım önüne.
Orada, sevdiği tek tanrı olan Hades'e
yalvarsın istediği kadar hayatı bağışlansın diye.
Geç de olsa anlar belki ölümlere saygı
göstermenin ne kadar gereksiz olduğunu. 780
(*Kreon saraya girer.*)

3. Stasimon
(781–800)

KORO

Strophe

Aşk, hiçbir savaşta yenilmezsin.
Aşk, fethedersin her dokunduğunu.
Genç kızların yumuşak
yanaklarında sabahlar,
785 denizlerin üstünde, münzevilerin
bahçelerinde gezinirsin.
İster ölümsüz tanrı olsun,
ister günübirlilik yaşayan insan,
kimse kurtulamaz elinden.

790

Aklını yitirir sana tutulan.
Akıllı uslu insanların
kanına girer felakete sürüklersin,
fitne sokan da sen oldun
baba oğul arasına.

795

Güzel gelinin gözlerinde
alevlenen tutku,
diğer büyük yasalarla
birlikte yönetiyor bizi.

800

Aphrodite, yenilmez tanrıça,
oynuyor oyununu.

Antistrophe

(Antigone muhafızlar eşliğinde saraydan çıkar.)

4. Epeisodion
(801–943)

KOROBASI

Ben de yasaları hiçe sayarak
durduramıyorum pınarını

gözyaşlarımın, görünce
Antigone'nin son uykunun yatıldığı
odaya doğru yürüdüğünü.

805

ANTİGONE

Baba toprağımın yurttaşları,
son yolculuğumu yürüyor,
gün ışığını son kez görüyorum.
Herkesi sonsuz uykulara
yatıran Hades, canlı canlı
götürüyor beni
Akheron²⁶ sahillerine.
Gelin gibi süslenmedim,
düğün şarkıları okunmadı
hiç kapımda. Akheron'a
gidiyorum gelin olmaya.

Strophe I

810

815

KOROBASI

Namın yürümüş, onurunla
gidiyorsun ölülerin ülkesine.
Ne bir hastalık zayıf düşürdü seni,
ne de kanını akıttı bir hançer.
Kaderini kendin belirledin,
Hades'e canlı inen ilk ölümlü olacaksın.

820

ANTİGONE

Sipylos'un tepesinde,
acı bir ölümle yittiğini duydum
Tantalos'un kızı Frigyalı yabancıнын.²⁷
Bedeni taşlaşmış ve sarmaşık benzeri
kayalar sarmış dört bir yanını.
Dediklerine göre, yağmurda ıslanıyor,
üzerinden kar eksik olmuyormuş.
Ağladıkça, gözkapaklarından taşan yaşlar
sel gibi akıyormuş boynuna.
Beni de onun gibi, ilahi bir buyruk
gönderiyor ebedî uykuya.

Antistrophe I

825

830

KOROBASI

835 Ama o tanrı evladı bir tanrıçaydı,
oysa bizler insan evladı ölümlüleriz.
Büyük bir onurdur ölümünden sonra
duyulması, hem bu dünyada hem diğerinde,
tanrılara yaraşır bir kadere sahip olduğunun.

ANTIGONE

Yazıklar olsun, benimle alay ediyor. Strophe II
840 Tanrılar aşkına, sövmek için
neden beklemedin gitmemi,
hâlâ güneş ışığı altındayım.
Kentim, kentimin soyluları,
Dirke'nin kaynağı ve savaş
845 arabalarıyla gururlanan
Thebai'nin kutsal korusu,
şahidim olun: Nasıl bir yasadır bu,
beni sevdiklerimin gözyaşından
bile mahrum, kayaların içindeki
850 benzeri görülmemiş mezarıma
gönderen? Ah kadersiz başım;
ne ölülerin ne sağların arasında,
ne sağ ne de ölüyüm.

KOROBASI

855 Evladım, cesaretin doruğuna
ve Dike'nin ulaşılmaz tahtına tırmandın.
İşte orada tökezledin, babandan miras kalan
bir günahın cezasını ödüyorsun.

ANTIGONE

En büyük yarımı deştin! Antistrophe II
Şanlı Labdakos soyunu
860 temellerinden sarsan,
babamın dillere destan
günahını andın.
Ah, annemin lanetli evliliği,
aslında oğlu olan

babamla yatağa girişil 865
 Nasıl bir birleşmeden doğmuşum?
 Lanetli bir bakire olarak
 gidiyorum onlara kavuşmaya.
 Ah ağabeyim, uygunsuz
 evliliğinle,²⁸ ölü olduğun halde, 870
 hayatta olan beni
 öldürmeyi başardın.

KOROBASI

Kutsal değerlere saygın güzel de,
 iktidarın gücünü ve o gücü elinde
 tutanı görmezden gelmen doğru değil. 875
 Kafanın dikine gitmek mahvetti seni.

ANTİGONE

Arkamdan gözyaşı dökülmeden, **Epodos**
 yaşamadan evliliğin mutluluğunu,
 kimsesiz sürüklüyorlar beni
 çıktığım bu son yolculuğa.
 Güneşin kutsal ışınlarını görmeye 880
 hakkım ve kötü kaderime ağlayacak
 tek bir dostum bile yok.

KREON

Ölmeden önce bir faydası olsaydı feryadı figanın,
 kimse vazgeçmezdi ağlayıp dövünmekten.

(*Muhafızlara hitaben devam eder.*)

Alın götürün hemen bunu, emrettiğim gibi 885
 girişini taşlarla örün mezarının.
 İster yaşasın, ister ölsün, bundan böyle
 orası olacak evi, yapayalnız kalsın.
 Bu kızın kanıyla kirletmedik ellerimizi
 ama o da görmeyecek bir daha yukarı dünyayı. 890

ANTİGONE

Mezarım, gerdek odam,
 yer altındaki ebedî zindanım,

- ruhlarını Persephone'nin²⁹ konuk ettiği
kendi ölülerimi bulmaya geliyorum.
- 895 En son ve en berbat halde ineceğim
tamamen tükenmemiş de olsa hayat pınarım.
Tek tesellim; aşağıya inerken babamın
sıcaklığını, annemin şefkatini ve ağabeyimin
sevgisini bulacağıma dair inancımdır.
- 900 Onları kendi ellerimle yıkayıp süsledim,
mezarlarına bal, süt ve su serptim.
Şimdi de Polyneikes, senin cansız bedenine
ilgilendiğim için ağır bir bedel ödüyorum.
Aklı başında insanlar değer verse de
- 905 bu yaptığıma, kocam ya da çocuklarım ölseydi,
devleti karşıma alarak
böyle bir yükün altına girmezdim.
Hangisiydi bana bunu yaptıran yasa?
Kocam ölse yeniden evlenirim,
- 910 çocuklarımı yitirsem yaparım yenilerini.
Fakat annemle babam çoktan öldüğüne göre,
mümkün değil yeni bir kardeş edinmem.
İşte bu yasayla her şeyden üstün
tuttum seni bir tanem, ama Kreon
- 915 bunu suç saydı, saygısızlık saydı.
Şimdi Hades bileğimden tutmuş sürüklüyor,
ne gerdek yatağı, ne düğün şarkısı, ne koca,
ne de çocuk görmek nasip olmadı.
Dostlarım terk etti zavallı beni,
- 920 canlı canlı iniyorum ölülerin kuyusuna.
Hangi tanrı yasasını çiğnedim ki?
Gözlerimi gökyüzüne kaldırıp
yardım için kime yakarayım?
İnançlı olduğum için cezalandırılıyorum.
- 925 Tanrılar suç bulursa yaptıklarımda,
razıyım başıma gelen felakete.

Ama başkaları bana karşı suç işlediyse,
çekmesinler dilerim bana yaşattıklarından beterini.

KOROBASI

Aynı kasırgalar, aynı fırtınalar
esip gürüyor hâlâ ruhunda.

930

KREON

Onu götüren muhafızlar ağır ilerliyor,
pişman olacaklar bu gecikme yüzünden.

ANTİGONE

Sözlerin ölümün çok yakında
olduğunu gösteriyor.

KREON

Hiç umuda kapılma,
yok bu yolun geri dönüşü.

935

ANTİGONE

Atalarımın toprağı, Thebai şehri
ve soyumun kadim tanrıları,³⁰
götürülüyorum, sonum yaklaştı.
Thebai'nin soyluları bakın!

940

Tanrılara saygı gösteren
son prensesinize kimler
neleri reva görüyor?

(Nöbetçiler Antigone'yi dışarı çıkarır.)

4. Stasimon (944–987)

KORO

Danae³¹ de gökyüzünün ışığını karanlıkla
değişip tunç bir eve kapatılmış.
Zincire vurulup saklanmasını buyurmuş
kader, mezar benzeri küçük odasında.
Oysa o da senin gibi soylu

Strophe I

945

- 950 bir ailedendi ve karnında serpilip
gelişiyordu Zeus'un altın tohumu.
Ama karşı konulamaz gücüne kaderin.
Ne zenginlik, ne ordular, ne kuleler,
ne de dalgalara meydan okuyan
kara gemiler kurtulabilir elinden.
- 955 Dryas'ın sinirli oğlunu,³² Hedonların **Antistrophe I**
kralını da kibirli davrandı diye
taştan örülmüş bir zindanda
zincire vurdu Dionysos.
Gemlenemez çılgınlığı ağır ağır duruldu,
960 anladı artık kendini kaybedip
tanrıya hakaret edemeyeceğini.
İçleri tanrıyla dolu kadınların
coşkusunu durdurmuş, kutsal
meşaleyi söndürmüş, flüt sesine
965 hayran Musaları kızdırmıştı.
İki denizin birleştiği kara kayalarda **Strophe II**
Bosphorus Boğazı vardır
ve Trakya'nın Salmydessos³³ kenti.
Yakınlarda kalan Ares,
970 üvey analarının acımasızca
gözlerini oyduğunu gördü burada
Phineas'ın iki oğlunun.³⁴
Kanlı elleri ve bir dokuma tezgâhının
mekîğiyle oydu, boş yuvalarının
975 korkunç yarası bir intikam
beklentisiyle açık duran gözleri.
Zavallılar eriyip gidiyor, kara **Antistrophe II**
kaderlerine dövünüyorlardı.
Kötü bir evlilik yapmıştı,
980 Erekhtheus'a³⁵ kadar inen
kadim bir soydan gelen anneleri.
Fırtınalar yaratan Boreas'ın kızı,

bir tanrı çocuğuydu, mağaralarda
yetişmişti ve kısırak gibi koşuyordu
sarp kayaların doruklarında.

985

Ama uzun ömürlü Moiralar
onu da bitirdiler evladım.

*(Kente açılan kapıdan bir çocuğun elinden tuttuğu
kör kâhin Teiresias³⁶ girer.)*

5. Epeisodion (988–1114)

TEİRESİAS

Thebaili soylular, bu çocukla birlikte
geldik buraya. O ikimiz için de görüyor,
ne de olsa kılavuzları olmadan yapamaz körler.

990

KREON

Ne haberler getirdin bize yaşlı Teiresias?

TEİRESİAS

Söyleyeceğim şimdi, dinle beni.

KREON

Bugüne kadar hep kulak verdim öğütlerine.

TEİRESİAS

Bu yüzden doğru yönetiyorsun kenti.

KREON

Kimseden gizlemiyorum senden yararlandığımı.

995

TEİRESİAS

Öğren öyleyse şimdi bıçak sırtında dolaştığını.

KREON

Neler oluyor? Kanımı donduruyor hep sözlerin.

TEİRESİAS

Öğreneceksin dinleyince sanatımın işaretlerini.
Gelip giden vahşi kuşları izlediğim
eski gözetleme taşında oturuyordum.

1000

- Çıldırılmış gibi, daha önce hiç duymadığım
uyumsuz sesler çıkararak, birbirlerine
pençelerini geçirdiklerini duydum.
Bir tuhaflik vardı kanat çırpışlarında.
1005 Korktum ve sunaklarda yanan kutsal
ateşten kehanet çıkarmaya çalıştım.
Ama bir türlü alev almadı kurban eti.
Küllere damlayan yağ kıvılcımlar
saçıyor, duman çıkarıyordu, birden
1010 safrası patladı hayvanın ve yağla et
sıyrılarak ortaya çıktı kemikleri.
Bu karanlık belirtileri yanımdaki çocuk
anlatıyordu, çünkü ben başkalarına
yol gösterirken odur bana yolumu gösteren.
1015 Senin yüzünden hastalık yayıldı kentte.
Tanrıların sunakları, vahşi hayvanların
taşıdığı Oidipus'un zavallı oğlunun
cesedinin parçalarıyla doldu. Tanrılar
kabul etmiyor artık kurbanlarımızla
1020 dualarımızı. Ne kurban etini saran alevler,
ne de kuşlar anlamlı işaretler veriyor.
Öldürülmüş insan etinin kanlı tadına
vardılar çünkü. Durum işte böyle!
Sakın aklından çıkarma oğlum, insanlara
1025 özgüdür hata yapmak. Aptal ve düşüncesiz
denemez insana, bir hatası olduğunda
yaptığını düzeltmek ister, inadından vazgeçerse.
Şiddettir inadın bedeli, ölüyü rahat bırak, cesetle
uğraşma. Yiğitlik midir bir ölüyü tekrar öldürmek?
1030 Seni düşünüyor ve doğruyu söylüyorum.
Doğru sözü dinleyip ondan yararlanmak akıllılıktır.

KREON

İhtiyar, okçular gibi hedef aldınız, habire
okluyorsunuz bedenimi. Kehanet sanatı bile

boş geçmiyor. Alışkınım, daha önce de
meslektaşların kandırmaya çalışmıştı beni. 1035

Hayırlı işler dileyeyim! Ne Sardis elektronu,³⁷

ne de Hint altını yeter ikna etmeye beni,

Zeus'un kartalları bedeninden

parçalar koparıp Olympos'a taşısa bile

o cenazeyi kaldıramayacaksınız. 1040

Varsın tanrının tahtı cesetle kirlensin,

yine de izin vermem ölünün gömülmesine.

Zaten bilirim, kimse kirletemez tanrıları.

Ama kötü emellerini güzel sözlerle

allayıp pullayarak çıkar peşinde 1045

koşanlar, dünyanın en kurnazı

olsalar bile utanç içinde yok olurlar.

TEİRESİAS

Yazık! Kimsede sağduyu kalmamış!

KREON

Ne diyorsun? Boş boş konuşma öyle!

TEİRESİAS

Diyordum ki, sağduyu bütün nimetlerden üstündür. 1050

KREON

Kendini bilmezlik de kusurların en büyüğü.

TEİRESİAS

İliklerine kadar işlemiş adını andığın bu hastalık.

KREON

Bir kâhine ağır sözler söylemek istemem.

TEİRESİAS

Kehanetlerime yanlış derken söylemiyor musun peki?

KREON

Kâhin milleti para peşinde koşar. 1055

TEİRESİAS

Kral milleti de yolsuzluk peşinde.

KREON

Sakin unutma bir kralla konuştuğunu.

TEİRESİAS

Evet biliyorum, kral olmanı bana borçlusun çünkü.

KREON

Bilge bir kâhinsin, ama kötülerini destekliyorsun.

TEİRESİAS

1060 Söylemek istemediğim şeyler söyleteceksin bana sonunda.

KREON

Söyle, ama çıkar sağlamak olmasın amacın.

TEİRESİAS

Beni öyle mi görüyorsun?

KREON

Kafana sok artık, değiştiremezsin kararımı.

TEİRESİAS

1065 Sen de şunu kafana sok. Güneşin ateş arabası
gökyüzünde birkaç tur atamadan, günahını
yüklediğin ölümlerin kefareti olarak
kendi kanından birini yitireceksin.
Yukarı dünyadan canlı bir bedeni yer altına
gönderip haksız yere mezara kapatırken,
1070 bir ölüyü yer altı tanrılarının esirgeyerek
hiç saygı göstermeden burada törensiz tutuyorsun.
Buna ne senin, ne de yukarı dünyanın
tanrılarının hakkı var, yetkilerini aşırıyorsun.
Bu yüzden, yer altı dünyasının ve tanrılarının
1075 Erinyesleri, sana başkalarına verdiği acıların benzeri
acılar yaşatmak üzere pusuda bekliyor.
Bunları menfaatim için mi söylediğimi
sanıyorsun? Sarayında kadınlarla erkeklerin
ağlayıp dövüneceği günler yaklaşıyor.
1080 Köpekler cesetleri parçalar,
akbabalarla vahşi hayvanlar ölü insan etinin
murdar kokusunu sunaklara taşırsa
kin ve kargaşaya teslim olur kentler.
Kalbimi kırdın ve usta bir okçu gibi

yüreğine hedefini şaşmaz oklar gönderdim, 1085
cayır cayır yanacaksın, kurtuluşun yok!

(Çocuğa hitaben konuşmaya devam eder.)

Sen de beni evime götür artık evladım,
bu adam öfkesini benden gençlerden çıkarsın.
Yakında öğrenecek diline hâkim olup
şimdikinden daha sağduyulu davranmayı. 1090

(Çocukla Teiresias sahneden ayrılırlar.)

KOROBASI

Kralım, ihtiyar korkunç kehanetlerde
bulunarak gitti. Saçlarımın kapkara
olduğu yıllardan bugüne kente
yalan söylediğini hiç hatırlamıyorum.

KREON

Ben de farkındayım ve düşündükçe yüreğim 1095
daralıyor. Geri adım atarsam felaket olur sonu,
kararımda direnirsem de büyük belalar gelecek başıma.

KOROBASI

Sağduyulu davranmalısın Menoikheus'un oğlu.

KREON

Ne yapmam gerekiyor? Söyle yapayım!

KOROBASI

Yer altı zindanına giderek kızı serbest bırak, 1100
sonra da ölünün cenazesini kaldır.

KREON

Gerçekten de bu mudur önerin, boyun mu eğmeliyim?

KOROBASI

Mümkün olduğunca çabuk tut elini!
Tanrılar düşüncesizlerin cezasını geciktirmez.

KREON

Hiç istemediğim halde kararımı değiştireceğim. 1105
Zorunluluğun karşısında durmak anlamsız.

KOROBASI

Acele et, başkasını gönderme, kendin git.

KREON

Hemen gidiyorum. Köleler yetişin,
burada olan olmayan herkes
1110 kazma kürek kaparak o tepeye koşsun.
Fikrimi değiştirdim, kızı kendim hapsettım,
şimdi de kendim kurtaracağım.
Kökleri eskilere dayanan törelere
sadık kalmak en doğrusu görünüyor.
(Kreon aceleyle sahneden çıkar.)

5. Stasimon
(1115–1154)

KORO

1115 Thebaili gelinin³⁸ gururu,
yıldırımlar savuran Zeus'un oğlu,
dillere destan İtalya'nın gözbebeği,³⁹
Eleusinalı Deo'nun⁴⁰ şenliğine
katılan herkesin toplandığı
1120 ovaların hâkimi
binbir adlı Bakkhos!⁴¹
Azgın Drakon'un dişlerinin ekildiği
İsmenos Çayı'nın⁴² yakınlarında,
Bakkhaların anayurdu
1125 Thebai'de yaşarsın.
Korikialı nymphelerin oynadığı
Kastalia pınarının⁴³ kaynağında,
iki tepeli kayada yanan
çıranın parlak dumanı
1130 selamlar seni.
Sarmaşıklerle⁴⁴ kaplı
Nysa'nın⁴⁵ dağları,
bağlarla yeşermiş sahiller

Strophe I

Antistrophe I

ve Thebai sokaklarında dolaşarak
ilahî şarkılar söyleyen
kalabalıklar eşlik eder sana.

1135

Yıldırımla çarpılarak
seni doğuran kadınla⁴⁶ birlikte
onurlandırmazsın hiçbir kenti
bizim kentimiz kadar.

Strophe II

1140

Thebai şimdi amansız bir salgına
boyun eğmişken, uğurlu ayağınla
Parnassos'un⁴⁷ yamaçlarından
ya da uğuldayan denizden
gelerek şifa getir bize.

1145

Gökte alev alev yanan
yıldızların çektiği
halayın başı ve gece
âlemlerinin şarkıcısı,
Zeus'un oğlu sevgili kralımız,
ortaya çık ve senin için
gece boyunca hiç ara vermeden
dans eden rahibelerle
birlikte buraya gel.

Antistrophe II

1150

Eksodus
(1155–1353)

(Sahneye bir haberci gelir.)

HABERCİ

Ey Kadmos ve Amphion'un⁴⁸ hemşerileri,
sonunu görmeden kimseyi methetmeyecek,
kimseyi suçlamayacağım hiçbir zaman.
Talih kimilerini göklere çıkarırken
yerlerde süründürür başkalarını.

1155

- 1160 Öngöremez kimse ölümlülerin geleceğini.
İmrenilecek biriydi kanımca Kreon
bugüne kadar. Düşmanlarından kurtardı
Kadmos'un toprağını, başarıyla yönetti
ülkesini, tohumu bereketli çıkıp iyi çocuklara
1165 sahip oldu ve şimdi her şeyini yitiriyor.
Mutluluğundan feragat etti miydi kişi,
onu yaşayanlardan değil ölümlülerden sayarım.
İstediğin kadar mal istifle ambarına,
krallar gibi yaşa giderse hoşuna,
1170 uçup gitti miydi mutluluğun, duman
gölgesinden değersizdir bütün yaşamın.

KOROBASI

Bu kez hangi kötü haberi getiriyorsun krala?

HABERCİ

Ölenler var ve canlılar sorumlu ölümlerinden.

KOROBASI

Konuş be adam! Ölen kim, öldüren kim?

HABERCİ

- 1175 Haimon öldü ve yabancı eli değil canını alan.

KOROBASI

Kendi canına mı kıydı, yoksa babası mı bunu yapan?

HABERCİ

Kendi canına kıydı, babasının cinayetine isyan ettiğinden.

KOROBASI

Ah kâhin, nasıl da çıkıyor söylediklerin!

HABERCİ

Şimdilik öyle, sonrakilere bakalım artık.

*(Haberci gitmeye hazırlanır. Tam o anda saraydan
Eurydike çıkar.)*

KOROBASI

- 1180 Kreon'un eşi kadersiz Eurydike geliyor.
İşte şimdi saraydan çıktı. Oğlunun başına
gelenleri mi duydu yoksa tesadüf mü geliş?

EURYDİKE

Hemşerilerim, eşikten geçerken duydum
dediklerinizi. Pallas⁴⁹ Athena'nın
tapınağına gitmek üzere çıkıyordum evden. 1185
Şansıma, tam da kapının sürgüsünü çekerken
kulağıma çalındı ocağımın başına gelen felaket.
Elim ayağım kesildi, dünyam karardı,
yığılıverdim nedimelerin kollarına.
Ne kadar acı olursa olsun tekrarlayın, 1190
alışkınım kötü haberler almaya, dayanırım.

HABERCİ

Olaya tanık olan ben anlatacağım sevgili hanımım
ve hiçbir şey gizlemeyeceğim senden.
Ne anlamı var acını hafifletip sonra
yalancı çıkmanın? En iyisi doğruyu söylemektir. 1195
Buradan giderken peşine takıldım kocanın,
ovanın diğer ucuna, köpeklerin acımasızca
parçaladığı Polyneikes'in cesedine kadar.
Yollar Tanrıçası⁵⁰ ile Pluton'a⁵¹ yakardık
öfkelerine hâkim olup bizi affetmeleri için. 1200
Arınmış suyla yıkadık cenazeyi, körpe ağaç
dalları tutuşturup yaktık geride kalanları
ve vatan toprağından bir tümsek diktik üzerlerine.
Sonra da zindana, Hades'le genç gelinin
taştan örülmüş gerdek odasına doğru yürüdük. 1205
Birden yürek paralayıcı çığlıklar duyuldu
düğün şarkıları okunmamış gelinin hücrelerinden
ve birileri efendimiz Kreon'a haber vermeye koştu.
Ayaklarını sürüyerek zindana yaklaşınca
onun kulağına da çalındı dövünmeler 1210
ve iç çekerek acıyla inledi: "Kâhin olmak
da mı varmış kara kaderimde? Bugüne dek
yürüdüğüm yolların en kötüsü mü
çıkacak karşıma? Koşun köleler,

- 1215 oğlumun sesi geliyor kulaklarıma.
Zindana koşup bakın taş örgülerin
arasından. Tanrılar mı beni yanıltıyor,
yoksa Haimon'umun sesi mi bu duyduğum?"
Dehşete kapılmış efendimizin emrine uyararak
1220 yaklaştığımızda ne görelim? Boynuna
şalını düğümleyip asmıştı kendini kızcağız
zindanın diğer ucunda. Oğlan da,
beline sarılmış yatıyordu yerde.
Babasının yüzünden yitirdiği sevgilisine,
1225 bahtsız evliliğine dövünüp ağlıyordu.
Bu görüntüyle Kreon'un içi paralandı,
yanına giderek acıyla seslendi oğluna:
"Vah zavallım, neler olmuş böyle,
aklını başından almış bu felaket.
1230 Diz çökmüş yalvarıyorum, çık oradan!"
Oğlu ateş saçan gözlerle bakarak
tek kelime etmeden suratına tükürdü.
İki yanı keskin kılıcını kınından çekip savurdu,
ama darbeden kurtulup dışarı attı kendini babası.
1235 Hırsından kendini kaybeden genç, o sinirle
kılıcı ortasına kadar karnına sapladı.
Yarı baygın, yana düşmeye meyilli kollarıyla
sarıldı sıkıca kıza ve acıyla inleyerek
oluk oluk kanla yıkadı bembeyaz yanaklarını.
1240 Cansız bedenini yanına cansız yattı
ve Hades'in sarayında kutlayarak düğününü,
insanlara dünyanın en büyük kötülüğü
olduğunu gösterdi düşüncesizliğinin.
(Haberci konuşurken Eurydike sessizce saraya gir-
miştir.)

KORABAŞI

- Bunu neye yorarsın şimdi? İyi ya da kötü
1245 hiçbir şey demeden çekip gitti hanımımız.

HABERCİ

Ben de şaşkınım! Tek tesellim, oğlunun başına
gelen felaketi duyunca kendine yedirememiş olması
herkesin önünde ağlamayı. Evin kadınlarını
avluya çıkarıp ağıt yaktırır şimdi ailenin yası için.
Bir densizlik yapacak kadar düşüncesiz değildir.

1250

KOROBASI

Bilemiyorum! Bu derin sessizlik
en az feryat figan kadar karartır içimi.

HABERCİ

Eve girdiğimizde öğreniriz perişan yüreğinde
gizlice bir şeyler kurup kurmadığını.
Haklısın, bu derin sessizlik
hiç de hayra alamet değil!

1255

*(Haberci sahneden ayrılır. Kızlara açılan çıkıştan,
Haimon'un cesedini taşıyan muhafızlarla Kreon gelir.)*

KOROBASI

İşte kralın kendisi de geliyor.
Ve söylemek doğru mu bilmem,
ellerinde başkasının değil
kendi günahının kanıtını taşıyor.

1260

KREON

Ah, akılsız başın inattan doğan
ölümcül günahları!

Strophe I

Görüyorsunuz,
katille kurban aynı soydan.

Ah benim saçma kararlarım!

1265

Ah oğlum, gencecik öldün
ve zamanından erken gidiyorsun
ölüme, senin değil,
benim hatalı kararımdan.

KOROBASI

Ne yazık ki hatanın çok geç farkına vardın!

1270

KREON

Ah, çok acı bir şekilde farkına vardım.

Tanrının biri bütün ağırlığıyla

tepeme çöküp yere çaldı beni,

sırtüstü çevirip sevincimi

1275 ezdi ayaklarıyla.

Ah, insanların onulmaz dertleri!

HABERCİ

Felaketlerle yüklü geldin buraya

kralım. Bazılarını elinde taşıırken,

yenilerini de göreceksin

1280 evine girdiğinde.

KREON

Bundan büyük felaket mi olur?

HABERCİ

Eşin öldü! Az önce bahtsız ölünün

zavallı annesi kendi canına kıydı.

KREON

Ah, Hades'in acımasız ölüm limanı,

1285 neden eziyet edersin bana?

Ah, felaket haberleri getiren haberci,

nedir bu mırıldandığın sözler?

Son darbeyi vuruyorsun çoktan bitmiş

bir adama. Ne diyorsun evladım,

1290 nasıl bir haber bu getirdiğin?

Ah, ölümün üstüne gelen bu ölüm

yedi bitirdi beni sonsuza dek.

(Sarayın kapıları açılarak Eurydike'nin cansız bedeni
sahneye getirilir.)

KORABAŞI

Kendi gözünle bak, artık evin kuytularında gizlenmiş

değil.

KREON

Ah kara kaderim,

1295 ikinci felaketi de görüyorum.

Daha neler, daha neler gelecek
bu zavallı başıma? Kucağımda
cansız oğlumun bedenini taşıırken,
başka bir ölü duruyor şimdi karşımda.

Ah zavallı anne, ah evladım!

1300

HABERCİ

Sunağın⁵² önünde keskin bir bıçak saplayarak
böğrüne, karanlığa gömdü gözkapaklarını.
Daha önce yitirdiği Megareas'ın⁵³ boş yatağına
bakarak iki oğlu için akıttı gözyaşlarını
ve kendi oğullarının katili olan sana beddualar okudu.

1305

KREON

Ah, ah, ah!

Strophe II

Dehşet içinde titriyorum.

Neden iki tarafı keskin kılıcıyla
birileri acımı dindirmez?

Ah, bahtı kara bedenimi

1310

mum gibi eritti kapkara bir felaket.

HABERCİ

Hem birinci, hem ikinci oğlunun
ölümünden seni suçluyordu anneleri.

KREON

Peki, nasıl oldu ölümü?

HABERCİ

Oğlunun yürekler acısı ölümünü öğrenince
karaciğerine sapladı hançerini.

1315

KREON

Başka ölümlüye yazılmasın,
bana, sadece bana
yük lensin bütün günah.
İtiraf ediyorum!

1320

Seni ben öldürdüm, evet!

Lanetlenmiş olan benim katilin.

Alın beni köleler,

uzaklara götürün

1325 hiçbir işe yaramaz bedenimi.

KOROBASI

Yarar peşindesin, yarar sağlanabilirse felaketlerden,
oysa onları ne kadar az yaşarsan o kadar iyi.

KREON

Gelsin, gelsin

Antistrophe II

son kaderim

1330 ve belli olsun özlemle

beklediğim ölüm günüm

Gelsin, gelsin de görmesem

hiç gün ışığını bir daha.

KOROBASI

1335 Bunlar geleceğin işleri! Biz şimdi ne yapacağımıza
bakalım. Diğerleriyle ilgilenecek başkaları var.

KREON

Olmasını istediklerimi diledim sadece.

KOROBASI

Vazgeç yakarışlardan. Hiçbir ölümlü
kaçamaz kaderinde yazılı acılardan.

KREON

1340 Lütfen götürün bu yararsız adamı.

İstemedi öldürdüm seni oğlum,

sonra da seni zavallı kadın.

Şimdi kimin yüzüne bakayım,

kime dokunayım?

Elimi nereye uzatsam kuruyor.

1345 Dayanılamaz ağırlıkta

bir kader var başımda.

(Kreon evin içine götürülür.)

KORO

Mutluluğun kaynağı sağduyudur.

Kimse karşı çıkmamalı

tanrı buyruğuna.

Antigone

Kibirle söylenen
büyük laflar,
ağır bedeller ödeterek
yaşlılıkta öğretirler sağduyuyu.

1350

Sonnotlar

1. Antigone adı, ἀντί [anti=yakın, onun yerine ya da karşı] ve γόνος [gonos=evlat ya da aile] kelimelerinden türetilmiştir, aileye yakın ya da babasının eşiği anlamlarına gelir.
2. Antigone, kim olduğunu bilmeden babası Laios'u öldüren ve öz annesi İokaste ile evlenerek Thebai tahtına çıkan Oidipus'un soyunun lanetine değinir.
3. Antigone lanetli soydan sadece ikisinin kaldığını vurgulayarak İsmene'ye ağabeylerinin gömülmesine yardım etmek zorunda olduğunu ima eder.
4. Antigone –küçümsemek maksadıyla– dayısı Kreon'u kral olmadan önceki unvanıyla anar. Bugün general anlamına gelen strategos [στρατηγός] rütbesi, belirli bir askerî görevi yerine getirmek maksadıyla kent tarafından atama yoluyla verilen bir üst askerî unvandır.
5. Hezimete uğrayan Argos ordusunun yedi komutanından sadece Polyneikes'in kayınpederi, Argos Kralı Adrastos sağ kurtulur.
6. Antik Yunanlılar ölümlerin onuruna önem verir, onlara büyük saygı duyardı. Bir ölü törelerin öngördüğü merasimle gömülmeliydi, aksi takdirde Hades'in kapısından geçemeyeceği gibi ruhu da huzura kavuşamazdı (Homeros, *İlyada*, XXIII 71-74, *Odysseia*, xi 72-73). Kreon yeğenini vatana ihanet ettiği gerekçesiyle cezalandırarak

gömülmesini yasaklar. Tarihî kaynaklara göre, bu gibi durumlarda, ölü ceza olarak kent sınırları dışında gömülürdü. Örneğin, vatana ihanetle suçlanan Atinalı komutan Phokion Megara’da gömülmüştü. Kreon bu davranışıyla önemli bir töreyi çiğniyor.

7. Antik Yunanistan’da vatan hainleri ve dine saygısızlık edenler taşlanarak öldürülebiliyordu. Δημόλευστος=dimoleustos adıyla bilinen bu infaz şekli tragedyada bir daha anılmıyor.
8. Antik tiyatroların sahnelerinde (orquestra) iki çıkış (parodos) vardı. Seyircilere göre sağda olanı şehre ya da limana, solda olanı ise kırlara ya da başka şehirlere giden yollara açılırdı.
9. Boiotia’daki Thebai şehri yedi kapısı olan bir surla çevriliydi. Kapılar, ikiz kardeşi Zethos ile birlikte suru inşa eden Amphion’un yedi kızının adlarını taşıyordu. Mısır’da surları yüz kapılı daha büyük başka bir Thebai şehri vardı.
10. Thebai’nin batısından geçen Dirke Çayı kentin su kaynağıydı. Bu adı, Thebai Kralı Lykos’un ikinci eşi, Helios’un kızı Dirke’den aldı. Zeus ile Antiope’nin oğulları Amphion ile Zythos, annelerine eziyet eden Dirke’yi öldürerek, cesedini daha sonra adının verileceği bu çayın kaynağına atmışlardı.
11. Argos kelimesi “hızlı” ve “beyaz” anlamlarına gelir. Homeros birkaç kez ikinci anlamıyla kullanır. Beyaz, Argos kentinin millî rengiydi.
12. Sophokles burada Polyneikes’in adıyla kelime oyunu yapıyor. Poly ve neikos [πολύ=çok, νεῖκος=tartışma, kavg] kelimelerinden türetilen ad “kavgacı” anlamına geliyor.
13. Kartal Thebai şehrinin sembolüydü ve bir başka sembol olan “beyaz” tüylerinden söz edilerek bu özelliği vurgulanıyor.
14. Ateş tanrısı Hephaistos’a burada sadece bu özelliği yüzünden değinilmiyor. Harmonia Kadmos ile evlenirken

Hephaistos ona değerli bir kolye hediye etmişti (Apollo-doros, *Bibliothèque*, 3.4.2). Polyneikes ordu toplamaya çalışırken, Argos'un ileri gelenlerinden Amphiaraios'u yanına çekebilmek için karısı Eriphyle'ye bu kolyeyi verir. Karısının zorlamasıyla sefere katılan Amphiaraios, aynı zamanda kâhin de olduğundan savaşa katılacak yedi komutandan kendisi de dâhil altısının öleceğini önceden bilir.

15. Mitolojiye göre Thebaililer şehrin kurucusu Kadmos'un toprağa ektiği Drakon'un [yılan ya da ejderha] dişlerinden doğmuşlardı. Homeros dizelerinde drakon ile kartalın savaşını anlatır (*İlyada* XII, 201-2).
16. Zeus'un gönderdiği bir yıldırım ile ölen, şehri kuşatan ordunun yedi komutanından biri olan Kapaneas kastediliyor (Aiskhylos, *Thebai Önünde Yediler*, 423-431).
17. Dionysos ya da Bakkhos Zeus ile Thebai'nin kurucusu Kadmos'un kızı Semele'nin oğludur (Homeros, *İlyada*, XIV 325). Yunan pantheonuna aykırı bir tanrıdır, bütün efsaneleri tepki ve direnç motifi üstüne kuruludur. Sembolü olan asma ağacı gibi ölüp yeniden doğar, haz ve acı arasında gelir gider. Dionysos şenliklerinde içilen şarabın da etkisiyle herkes kendinden geçirdi. Tanrının rahibeleri Bakkhalar ya da Mainades (tanrı adına çıldıran kadınlar) adını taşırdı. Tiyatro sanatının Dionysos kutlamalarından doğduğuna inanılır.
18. Antik Yunan edebiyatında ülkelerin gemilere benzetilmesi çok yaygındır.
19. Nöbetçi seyircilere sahne arkasında olanları anlattığı gibi, başkişilerin sert diyalogları başlamadan önce, saf bir halk adamına özgü konuşmalarıyla oyunun dramatik tansiyonunu düşürüyor.
20. Cesedin başında nöbetçiler olduğu için, Antigone ölünün üstünü toprakla kaplayarak ancak sembolik bir cenaze töreni yapıyor.

21. Koronun sahnede [ὄρχηστρα=orkhestra] yerini aldıktan sonra söylediği lirik bölüm. Genellikle, koronun yarısı bir yöne doğru hareket ederek stasimonun bir kısmını [στροφή=strophe] söyler, diğer kısmını [ἀντιστροφή=antistrophe] da koronun diğer yarısı karşı yöne doğru hareket ederek söylerdi. Stasimon, bazen bütün koronun bir arada söylediği [ἐπωδός=epodos] bölümüyle biterdi. Koro, tragedyanın kişileriy-le diyaloga girdiğinde replikleri tek başına korobaşı [χορυφαῖος=korifeos] söylerdi.
22. Adaletin kişiselleştirilmiş hali olan Dike, babası Zeus ile annesi Themis'in arasında oturarak yeryüzünde adaletin yerine getirilip getirilmediğini denetlerdi. Hesiodos'a göre Eirene (barış) ve Eunomia (yasaların geçerli oluşu) adlarında iki kız kardeşi vardı. Tragedya yazarlarına göre, Dike Erinyes'ler ve Hades'teki tanrılarla birlikte ölü-lere adalet sağlardı.
23. Sophokles burada, daha önce Aias tragedyasında da ifade ettiği (*Aias*, 1343) tanrı yasalarının insan yasalarından üstün olduğu tezini yineler. Söz konusu fragmanda Odysseus Agamemnon'a Aias'ın gömülmesine izin vermemekle onu aşağılamadığını, tanrıların yasalarına karşı geldiğini belirtir.
24. Herkeios, Ktesios, Patroos, Phratrios, Gamelios ve Teleios sıfatlarını alan Zeus, başka birçok özelliği yanında ailenin koruyucusu da sayılıyordu. Herkeios Zeus sunağı evlerin avlusunda bulunurdu.
25. Thebai'nin efsanevi kralı Labdakos şehrin kurucusu Kadmos'un torunu ve kendi adını taşıyan soyun atasıydı. Laios'un babası ve Oidipus'un dedesi olan Labdakos, oğlu bir yaşındayken Atinalılarla yaptığı savaşta öldü.
26. Yer altında bulunduğu inanılan nehir. Hermes ölüle-rin ruhlarını yer altı tanrısı Kharon'a teslim etmek üzere nehri boydan boya geçerdі. Öbür dünyaya geçebilmek

için her ölünün bir obolos nakliye ücreti ödemesi gerekiyordu ve sikke ölünün ağzına konuyordu.

27. Sophokles, çocuklarının Zeus ve Leto'nun çocukları Apollon ile Artemis'ten daha güzel olduklarını iddia eden Niobe'yi kastediyor. Leto bu benzetmeyi tanrılara saygısızlık olarak karşılar ve Apollon ile Artemis oklarıyla Niobe'nin altı kızıyla altı oğlunu öldürürler. Niobe üzüntüsünden Sipylos Dağı'nda [Spil Dağı, Manisa] bir taşa dönüşür ve ezele kadar yitirdiği evlatları için gözyaşı döker. Antigone, burada bir mağaraya hapsedilişini Niobe'nin trajik ölümüyle karşılaştırır.
28. Polyneikes, Argos Kralı Adrastos'un kızı Argeia ile evlenerek kaynatasının desteğiyle Thebai'ye saldırır. Bu evlilik Polyneikes'in ölümüne ve dolayısıyla Antigone'nin çile çekmesine neden olur.
29. Zeus ve Demetra'nın kızı Persephone, yer altı tanrısı Hades'in eşi olarak ölümlerin ruhlarına hükmediyordu.
30. Antigone "soyumun kadim tanrıları" sözüyle Thebai'nin kurucusu Kadmos'un eşi Harmonia'nın anne ve babası olan Ares ile Aphrodite'yi kastediyor. Aynı şekilde Kadmos ve Harmonia'nın kızı Semele'nin oğlu Dionysos da ailenin atasıdır.
31. Argos Kralı Akrisios, bir kâhinden kızı Danae'nin oğlu tarafından öldürüleceğini öğrenir ve Danae'yi sarayının bodrumunda bakır bir hücreye hapseder. Güzel kıza âşık olan Zeus, "altın yağmur"a dönüşerek onunla ilişkiye girer. Bu birleşmeden canavar Medusa'nın başını kestikten sonra, bir atletizm yarışmasında istemeden dedesini öldüren Perseus doğar. Antigone ile Danae'nin ortak kaderi bir yer altı zindanında kapalı tutulmalarıdır. Koro, hiçbir ölümlünün kaderine karşı koyamayacağını vurgulamak ister.
32. Trakların kralı Lykurgos, Dionysos şölenlerini yasaklamak istemiş, tanrının rahibeleri olan Bakkhalar'ı ül-

kesinden kovmuştu. Dionysos da onu cezalandırarak Pangaion Dağı'nda bir mağaraya hapsedmişti. Kralın bu hapsedilişi Antigone ile ortak yönüdür.

33. Sophokles kara kayalar derken İstanbul Boğazı'nın Karadeniz girişinde bulunduğu inanılan açılır kapanır Sympblegades (Öreke) Kayaları'na değiniyor. Argonotlar efsanesinde yer alan Salmydessos kenti Kırklareli'deki Kırıkköy'dür. Ozan Trakyalıların savaşçı bir halk olduğunu hatırlatmak için savaş tanrısı Ares'in yakın bir yerde yaşadığını söyler.
34. Kleopatra kuzey rüzgârı Boreas ile Attika Kralı Erekhtheus'un kızı Oreithya'nın kızıydı. Phineas ile evlenerek Pleksippos ile Pandion'u doğurdu. Ölümünden sonra, eşi Dardanos'un kızı İdaia ile ikinci bir evlilik yaptı. İdaia kocasına yalan söyleyerek üvey oğullarının ona vurduklarını söyledi, o da öfkelenerek oğullarının gözlemini oydu (Apollodoros, *Bibliothēke*, 3.15.3). Sophokles burada gözleri oyanın İdaia olduğunu söyler.
35. Attika'nın efsanevi kralı Erekhtheus, kral ailesinin olduğu kadar bütün Atinalıların da atası sayılıyordu.
36. İstemeyerek de olsa Athena'yı çıplak gören kâhin Teiresias bu yüzden kör olmuştu. Tanrılar bu kaybını dengelemek için ona kuşların dilini anlama yeteneğini bağışladılar. Teiresias kuşların ses ve hareketleri ile kurbanların sunak ateşinde yanışını yorumlayarak kehanette bulunuyordu.
37. %80 altın ve %20 gümüşten elde edilen alaşım. Antik Yunanistan'da sikkeler genelde gümüştü, ancak Anadolu'da sikke yapımında daha çok bu alaşım kullanılıyordu. Zenginliğiyle ün salmış Sardis şehri Lidya'nın başkentiydi.
38. Ozan, Thebai Kralı Kadmos'un kızı ve Dionysos'un annesi Semele'ye atıfta bulunuyor.

39. Latinlerin Magna Grecia (Büyük Yunanistan) adını verdiği Sicilya ve Güney İtalya bağlarıyla meşhurdu. Mitolojiye göre bu bağları Dionysos'un maiyeti olan Seilinos'lar dikmişti.
40. Tarımın koruyucusu, Kronos ve Rhea'nın kızı Demetra. Kutlamaları Atina'nın güneybatısındaki Eleusina'da yapılırdı. Özgür ya da köle herkesin kabul edildiği bu mistik kutlamalara katılmanın tek şartı Yunanca bilmektir.
41. Dionysos'un Bakkhos, İakkhos, Bromios, Lyaios, Zagreus gibi birçok adı vardı.
42. İsmenos Çayı Thebai'nin doğusunda akıyordu. Kadmos burada yaşayan Drakon'u öldürdükten sonra dişlerini söküp toprağa ekti. Dişlerden insanlar doğdu ve doğar doğmaz birbirleriyle savaşmaya başladılar. Bunlardan beş kişi hayatta kaldı ve Thebai'nin soylu ailelerinin ataları oldu. Drakon'un dişlerinden doğanlarla onların soylarından gelenler Spartoi (ekilmişler) adıyla anılıyordu.
43. Parnassos Dağı'nın eteklerinde bulunan Korikia mağarasında nymphelerin toplandığına inanılıyordu. Burada Bakkhos'un rahibeleri Bakkhalar tanrı adına gece ayinleri düzenlerdi. Delphoi'deki Apollon tapınağına gelen müminler, arınmak için yakınındaki Kastalia Pınarı'nın suyundan içerdi.
44. Sarmaşık Dionysos kültüründe kutsal bir bitkiydi.
45. Nysa mitolojiye göre Dionysos'un doğup yetiştiği yeri. Tanrının adı da Nysa'da doğan anlamına gelir. Bağlarıyla meşhur birçok bölge bu adla tanınmıştı. Burada Euboia (Eğriboz) Adası'nın dağları kastediliyor.
46. Thebai'nin kurucusu Kadmos ile Harmonia'nın kızı Semele Zeus'la birlikte olarak Dionysos'a hamile kaldı. Buna çok kızan Hera, kızı cezalandırmak için karşısına dadı görünümünde çıkarak ondan Zeus'u doğal haliyle görmeyi istemeye ikna etti. Sevgilisini memnun etmek isteyen Zeus, kızın karşısına tanrı görünümünde çıkınca

parlaklığı ve yıldırımlarıyla onun ölümüne neden oldu. Semele'nin bu zamansız ölümüne çok üzülen Zeus, daha doğmamış olan Dionysos'u genç kadının karnından çıkararak baldırının içine dikti ve doğana kadar kanıyla besledi. Tanrı Zeus'un bedeninden doğan Dionysos da bir ölümlünün oğlu olmasına rağmen tanrı oldu.

47. Pindos Dağı'nın Delphoi'nin birkaç kilometre kuzeyindeki bölümünün adı.
48. Kadmos Thebai'nin kurucusu olduğu gibi, Amphion ve ikiz kardeşi Zethos ilk surlarını inşa etmişlerdi (Apollo-doros, *Bibliothèque*, 3.4.1 – 3.5.5). İkisi de şehrin kurucusu sayılır. Çok güçlü olan Zethos taşları sırtında taşıyordu. Amphion da güzel çaldığı lyrasıyla taşları hareket ettiriyor, taşlar kendi kendilerine suru örüyordu.
49. Pallas (bakire) Athena Atina'nın ve Atinalıların koruyucusuydu. Kadmos'a –daha sonra topraktan biterek Thebaililerin atalarını oluşturacak olan– Drakon'un dişlerini toprağa ekmesini o önermişti.
50. Yollar Tanrıçası ve Hekate yer altı dünyasının tanrıçası Persephone'nin diğer adlarıdır. Geceleri yollarla mezarlıkları dolaştığı ve ölülerle ilgilendiğine inanılıyordu. Burada, Polyneikes'in cesedi gömülmediği için kızmış görünüyor.
51. Yer altı tanrısı Hades'in başka bir adı. Kronos ile Rea'nın oğlu, Zeus, Poseidon ve Hera'nın kardeşi, Persephone'nin kocasıydı. Kutsal bitkileri nergis ve serviydi. Sevilmeyen bir tanrı olduğundan adına inşa edilmiş fazla tapınak yoktu. Ona sadece siyah renkli koç ya da boğalar kurban edilirdi.
52. Her evin avlusunda bulunan (ailenin koruyucusu) Herkeios Zeus sunağı.
53. Megareas ya da başka kaynaklara göre Menoikheus, Kreon ile Eurydike'nin ikinci oğluydu. Teiresias, Megareas'ın gönüllü olarak kendini feda etmesi duru-

Sonnotlar

munda Thebaililerin Argosluları yeneceđi kehanetinde bulunur (Apollodoros, *Bibliothēke*, 3.6.7). Bunun üzerine Megareas kendini surlardan atar. Sophokles burada ölümünden Kreon'u sorumlu tutar.

Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi

1. J. Austen, GURUR VE ÖNYARGI, Çev. H. Koç
2. Novalis, GECEYE ÖVGÜLER, Çev. A. Cemal
3. O. Wilde, MUTLU PRENS -Bütün Masallar, Bütün Öyküler-, Çev. R. Hakmen - F. Özgüven
4. H. C. Andersen, SEÇME MASALLAR, Çev. M. Alpar
5. KEREM İLE ASLI, Haz. Çev. İ. Öztürk
6. H. James, YÜREK BURGUSU, Çev. N. Aytür
7. R. M. Rilke, DUTNO AĞITLARI, Çev. Z. Aksu Yılmaz
8. H. de Balzac, MODESTE MIGNON, Çev. O. Rifat - S. Rifat
9. F. G. Lorca, KANLI DÜĞÜN, Çev. R. Hakmen
10. Şeyh Galib, HÜSN Ü AŞK, Çev. A. Gölpinarlı
11. J. W. von Goethe, YARAT EY SANATÇI, Çev. A. Cemal
12. Platon, GORGIAS, Çev. M. Rifat - S. Rifat
13. F. A. Poe, DEDEKTİF (AUGUSTE DUPIN) ÖYKÜLERİ, Çev. M. Fuat - Y. Salman - D. Hakyemez
14. G. Flaubert, ERMİŞ ANTONIUS VE ŞEYTAN, Çev. S. Eyüboğlu
15. G. Flaubert, YERLEŞİK DÜŞÜNCELER SÖZLÜĞÜ, Çev. S. Rifat - E. Gökteke
16. C. Baudelaire, PARİS SIKINTISI, Çev. T. Yücel
17. Juvenalis, YERGİLER, Çev. Ç. Dürüşken - Alovera
18. YUNUS EMRE, HAYATI VE BÜTÜN ŞİİRLERİ, Haz. A. Gölpinarlı
19. E. Dickinson, SEÇME ŞİİRLER, Çev. S. Özpallabıyıklar
20. A. Dumas, fils, KAMELYALI KADIN, Çev. T. Yücel
21. Ömer Hayyam, DÖRTLÜKLER, Çev. S. Eyüboğlu
22. A. Schopenhauer, YAŞAM BİLGELİĞİ ÜZERİNE AFORİZMALAR, Çev. M. Tüzel
23. M. de Montaigne, DENEMELER, Çev. S. Eyüboğlu
24. Platon, DEVLET, Çev. S. Eyüboğlu - M. A. Cimcoz
25. F. Rabelais, GARGANTUA, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol - A. Erhat
26. İ. A. Gonçarov, OBLOMOV, Çev. S. Eyüboğlu - E. Güney
27. T. More, UTOPIA, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol - M. Urgan
28. Herodotos, TARİH, Çev. M. Ökmen

29. S. Kierkegaard, KAYGI KAVRAMI, Çev. T. Armaner
30. Platon, ŞÖLEN - DOSTLUK, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
31. A. S. Puşkin, YÜZBAŞININ KIZI -Bütün Romanlar, Bütün Öyküler-, Çev. A. Behramoğlu
32. A. S. Puşkin, SEVİYORDUM SİZİ, Çev. A. Behramoğlu
33. G. Flaubert, MADAME BOVARY, Çev. N. Ataç - S. E. Siyavuşgil
34. İ. S. Turgenyev, BABALAR VE OĞULLAR, Çev. E. Altay
35. A. P. Çehov, KÖPEĞİYLE DOLAŞAN KADIN, Çev. E. Altay
36. A. P. Çehov, BÜYÜK OYUNLAR, Çev. A. Behramoğlu
37. Molière, CİMRİ, Çev. S. Eyüboğlu
38. W. Shakespeare, MACBETH, Çev. S. Eyüboğlu
39. W. Shakespeare, ANTONIUS VE KLEOPATRA, Çev. S. Eyüboğlu
40. N. V. Gogol, AKŞAM TOPLANTILARI, Çev. E. Altay
41. Narayana, HİTOPADEŞA, Çev. K. Kaya
42. Feridüddin Attâr, MANTIK AL-TAYR, Çev. A. Gölpinarlı
43. Yamamoto, HAGAKURE: SAKLI YAPRAKLAR, Çev. H. C. Erkin
44. Aristophanes, EŞEKARILAR, KADINLAR SAVAŞI VE DİĞER OYUNLAR, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
45. F. M. Dostoyevski, SUÇ VE CEZA, Çev. M. Beyhan
46. M. de Unamuno, SİS, Çev. Y. Ersoy Canpolat
47. H. Ibsen, BRAND - PEER GYNT, Çev. S. B. Göknil - Z. İpşiroğlu
48. N. V. Gogol, BİR DELİNİN ANI DEFTERİ, Çev. M. Beyhan
49. J. J. Rousseau, TOPLUM SÖZLEŞMESİ, Çev. V. Günyol
50. A. Smith, MİLLETLERİN ZENGİNLİĞİ, Çev. H. Derin
51. J. de La Fontaine, MASALLAR, Çev. S. Eyüboğlu
52. J. Swift, GULLIVER'İN GEZİLERİ, Çev. İ. Şahinbaş
53. H. de Balzac, URSULE MIROUËT, Çev. S. Rifat - S. Rifat
54. Mevlânâ, RUBAİLER, Çev. H. Â. Yücel
55. Seneca, MEDEA, Çev. Ç. Dürüşken
56. W. Shakespeare, JULIUS CAESAR, Çev. S. Eyüboğlu
57. J. J. Rousseau, BİLİMİ ER VE SANAT ÜSTÜNE SÖYLEV, Çev. S. Eyüboğlu
58. M. Wollstonecraft, KADIN HAKLARININ GERİKÇELİNDİRİLMESİ, Çev. D. Hakyemez
59. H. James, KISA ROMANLAR, UZUN ÖYKÜLER, Çev. N. Aytür - Ü. Aytür
60. Mirze Elekber Sabir, HOPHOPNAME (Seçmeler), Çev. İ. Öztürk
61. F. M. Dostoyevski, KARAMAZOV KARDEŞLER, Çev. N. Y. Taluy
62. Şudraka, TOPRAK ARABACIK (Mriççhakatika), Çev. K. Kaya
63. J. J. Rousseau, DİLLERİN KÖKENİ ÜSTÜNE DENEME, Çev. Ö. Albayrak
64. D. Diderot, AKTÖRLÜK ÜZERİNE AYKIRI DÜŞÜNCELER, Çev. S. E. Siyavuşgil
65. J. P. Eckermann, YAŞAMININ SON YILLARINDA GOETHE İLE KONUŞMALAR, Çev. M. Kahraman
66. Seneca, PHAEDRA, Çev. Ç. Dürüşken

67. M. de Unamuno, ABEL SANCHEZ -Tutkulu Bir Aşk Hikâyesi- TULA TEYZE, Çev. Y. Ersoy Canpolat
68. W. Shakespeare, PERICLES, Çev. H. Koç
69. L. N. Tolstoy, SANAT NEDİR, Çev. M. Beyhan
70. W. Shakespeare, III. RICHARD, Çev. Ö. Nutku
71. Mevlânâ, DÎVÂN-I KEBİR, Çev. A. Gölpınarlı
72. T. De Quincey, BİR İNGİLİZ AFYON TİRYAKİSİNİN İTİRAFLARI, Çev. B. Boran
73. W. Shakespeare, ATİNALI TIMON, Çev. S. Eyüboğlu
74. J. Austen, AKIL VE TUTKU, Çev. H. Koç
75. A. Rimbaud, II. LUMINATIONS, Çev. C. Alkor
76. M. de Cervantes Saavedra, YÜCE SULTAN, Çev. Y. Ersoy Canpolat
77. D. Ricardo, SİYASAL İKTİSADIN VE VERGİLENDİRMEİNİN İLKELERİ, Çev. B. Zeren
78. W. Shakespeare, HAMLET, Çev. S. Eyüboğlu
79. F. M. Dostoyevski, EZİLENLER, Çev. N. Y. Taluy
80. A. Dumas, BİNBİR HAYALET, Çev. A. Özgüner
81. H. de Balzac, EVDE KALMIŞ KIZ, Çev. Y. Avunç
82. E.T.A. Hoffman, SEÇME MASALLAR, Çev. İ. Kantermir
83. N. Machiavelli, HÜKÜMDAR, Çev. N. Adabağ
84. M. Twain, SEÇME ÖYKÜLER, Çev. Y. Salman
85. L. N. Tolstoy, HACI MURAT, Çev. M. Beyhan
86. G. Galilei, İKİ BÜYÜK DÜNYA SİSTEMİ ÜZERİNE DİYALOG, Çev. R. Aşçıoğlu
87. F. M. Dostoyevski, ÖLÜLER EVİNDEN ANILAR, Çev. N. Y. Taluy
88. F. Bacon, SEÇME AFORİZMALAR, Çev. C. C. Çevik
89. W. Blake, MASUMİYET VE TECRÜBE ŞARKILARI, Çev. S. Özpabırcılar
90. F. M. Dostoyevski, YERALTINDAN NOTLAR, Çev. N. Y. Taluy
91. Prokopios, BİZANS'IN GİZLİ TARİHİ, Çev. O. Duru
92. W. Shakespeare, OTHELLO, Çev. Ö. Nutku
93. G. de Villehardouin - H. de Valenciennes, IV. HAÇLI SEFERİ KRONİKLERİ, Çev. A. Berktaş
94. UPANİSHADLAR, Çev. K. Kaya
95. M. E. Han Galib, GALİB DİVÂNI, Çev. C. Soydan
96. J. Swift, ALÇAKGÖNÜLLÜ BİR ÖNERİ, Çev. D. Hakyemez
97. Sappho, FRAGMANLAR, Çev. Alovera
98. W. Shakespeare, KURU GÜRÜLTÜ, Çev. S. Sanlı
99. V. B. Ibañez, MAHŞERİN DÖRT ATLISI, Çev. N. G. Işık
100. H. James, GÜVERCİNİN KANATLARI, Çev. R. Hakmen
101. G. de Maupassant, GEZGİN SATICI, Çev. B. Onaran
102. Seneca, TROIALI KADINLAR, Çev. Ç. Dürüşken
103. H. de Balzac, BİR HAVVA KIZI, Çev. B. Kuzucuoğlu
104. W. Shakespeare, KRAL LEAR, Çev. Ö. Nutku
105. M. Shikibu, MURSAKİ SHİKİBU'NUN GÜNLÜĞÜ, Çev. E. Esen

106. J. J. Rousseau, EMİLE, Çev. Y. Avunç
107. A. Dumas, ÜÇ SİLAHŞOR, Çev. V. Yalçıntoklu
108. İ. S. Turgenyeve, RUDİN - İLK AŞK - İLKBAHAR SELLERİ, Çev. E. Altay
109. L. N. Tolstoy, SİVASTOPOL, Çev. M. Beyhan
110. J. W. von Goethe, YAŞAMIMDAN ŞİİR VE HAKİKAT, Çev. M. Kahraman
111. L. N. Tolstoy, DİRİLİŞ, Çev. A. Hacıhasanoğlu
112. H. de Balzac, SUYU BULANDIRAN KIZ, Çev. Y. Avunç
113. A. Daudet, PAZARTESİ HİKÂYELERİ, Çev. S. E. Siyavuşgil
114. W. Shakespeare, SONELER, Çev. T. S. Halman
115. K. Mansfield, KATIKSIZ MUTLULUK, Çev. Oya Dalgıç
116. Ephesoslu Hipponaks, BÜTÜN FRAGMANLAR, Çev. A. Alover
117. F. Nietzsche, ECCE HOMO, Çev. M. Tüzel
118. N. V. Gogol, MÜFETTİŞ, Çev. K. Karasulu
119. Nizâmî'l-Mülk, SİYASETNAME, Çev. M. T. Ayar
120. H. de Balzac, TILSIMLI DERİ, Çev. V. Yalçıntoklu
121. F. M. Dostoyevski, STEPANÇIKOVO KÖYÜ, Çev. N. Y. Taluy
122. G. Sand, THÉRÈSE VE LAURENT, Çev. V. Yalçıntoklu
123. W. Shakespeare, ROMEO VE JULIET, Çev. Ö. Nutku
124. F. Nietzsche, TRAGEDYANIN DOĞUŞU, Çev. M. Tüzel
125. Ovidius, AŞK SANATI, Çev. Ç. Dürüşken
126. P. J. Proudhon, MÜLKİYET NEDİR?, Çev. D. Çetinkasap
127. H. de Balzac, PIERRETTE, Çev. Y. Avunç
128. L. N. Tolstoy, KAFKAS TUTSAĞI, Çev. M. Beyhan
129. N. Copernicus, GÖKSEL KÜRELERİN DEVİNİMLERİ ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
130. N. V. Gogol, TARAS BULBA VE MİRGOROD ÖYKÜLERİ, Çev. E. Altay
131. W. Shakespeare, ON İKİNCİ GECE, Çev. S. Sanlı
132. A. Daudet, SAPHO, Çev. T. Yücel
133. F. M. Dostoyevski, ÖTEKİ, Çev. T. Akgün
134. F. Nietzsche, PUTLARIN ALACAKARANLIĞI, Çev. M. Tüzel
135. É. Zola, GERMINAL, Çev. B. Onaran
136. J. O. y Gasset, KİTLELERİN AYAKLANMASI, Çev. N. G. Işık
137. Euripides, BAKKHALAR, Çev. S. Eyüboğlu
138. W. Shakespeare, YETER Kİ SONU İYİ BİTSİN, Çev. Ö. Nutku
139. N. V. Gogol, ÖLÜ CANLAR, Çev. M. Beyhan
140. Plutarkhos, LYKURGOS'UN HAYATI, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol
141. W. Shakespeare, YANLIŞLIKLAR KOMEDYASI, Çev. Ö. Nutku
142. H. von Kleist, DÜELLO -Bütün Öyküler- Çev. İ. Kantemir
143. L. de Vega, OLMEDO ŞÖVALYESİ, Çev. Y. Ersoy Canpolat
144. F. M. Dostoyevski, EV SAHİBESİ, Çev. T. Akgün
145. W. Shakespeare, KRAL JOHN'UN YAŞAMI VE ÖLÜMÜ, Çev. H. Çalışkan

146. H. de Balzac, LOUIS LAMBERT, Çev. O. Rifat - S. Rifat
147. Mahmûd-ı Şebüsterî, GÜLŞEN-İ RÂZ, Çev. A. Gölpinarlı
148. Molière, KADINLAR MEKTEBİ, Çev. B. Tuncel
149. Catullus, BÜTÜN ŞİİRLERİ, Çev. Ç. Dürüşken - Alovera
150. Somadeva, MASAL IRMAKLARININ OKYANUSU, Çev. K. Kaya
151. Hafız-ı Şirazi, HAFIZ DİVÂNİ, Çev. A. Gölpinarlı
152. Euripides, YAKARICILAR, Çev. S. Sandalcı
153. W. Shakespeare-J. Fletcher, CARDENIO, Çev. Ö. Nutku
154. Molière, GEORGE DANDİN, Çev. S. Kuray
155. J. W. von Goethe, GENÇ WERTHER'İN ACILARI, Çev. M. Kahraman
156. F. Nietzsche, BÖYLE SÖYLEDİ ZERDÜŞT, Çev. M. Tüzel
157. W. Shakespeare, KISASA KISAS, Çev. Ö. Nutku
158. J. O. y Gasset, SİSTEM OLARAK TARİH, Çev. N. G. Işık
159. C. de la Barca, HAYAT BİR RÜYADIR, Çev. B. Sabuncu
160. F. Nietzsche, DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI, Çev. A. Cemal
161. L. N. Tolstoy, ANNA KARENİNA, Çev. A. Hacıhasanoğlu
162. G. de Maupassant, GÜZEL DOST, Çev. A. Özgüner
163. Euripides, RESOS, Çev. S. Sandalcı
164. Sophokles, KRAL OİDİPUS, Çev. B. Tuncel
165. F. M. Dostoyevski, BUDALA, Çev. E. Altay
166. W. Shakespeare, KRAL VIII. HENRY, Çev. H. Çalışkan
167. D. Diderot, KÖRLER ÜZERİNE MEKTUP - SAĞIRLAR ÜZERİNE MEKTUP, Çev. A. Cemgil - D. Cemgil
168. T. Paine, AKIL ÇAĞI, Çev. A. İ. Dalgıç
169. W. Shakespeare, VENEDİK TACİRİ, Çev. Ö. Nutku
170. G. Eliot, SILAS MARNER, Çev. F. Kâhya
171. H. de Balzac, MUTLAK PEŞİNDE, Çev. S. Rifat - O. Rifat - S. Rifat
172. W. Shakespeare, BİR YAZ GECE Sİ RÜYASI, Çev. Ö. Nutku
173. A. de Musset, MARIANNE'İN KALBI, Çev. B. Tuncel - S. Eyüboğlu
174. F. M. Dostoyevski, ECİNNİLER, Çev. M. Beyhan
175. A. S. Puşkin, BORİS GODUNOV, Çev. Ö. Özer
176. W. Shakespeare, HIRÇIN KIZ, Çev. Ö. Nutku
177. İ. S. Turgenyev, DUMAN, Çev. E. Altay
178. Sophokles, FLEKTRA, Çev. A. Erhat
179. J. Austen, NORTHANGER MANASTIRI, Çev. H. Koç
180. D. Defoe, ROBINSON CRUSOE, Çev. F. Kâhya
181. W. Shakespeare - J. Fletcher, İKİ SOYLU AKRABA, Çev. Ö. Nutku
182. Platon, SOKRATES'İN SAVUNMASI, Çev. A. Çokona
183. L. N. Tolstoy, İNSAN NEYLE YAŞAR? , Çev. K. Karasulu
184. N. V. Gogol, EVLENME - KUMARBAZILAR, Çev. K. Karasulu
- 185-1. F. Nietzsche, İNSANCA, PEK İNSANCA, Çev. M. Tüzel
- 185-2. F. Nietzsche, KARIŞIK KANILAR VE ÖZDEYİŞLER, Çev. M. Tüzel
- 185-3. F. Nietzsche, GEZGİN VE GÖİ.GEFSİ, Çev. M. Tüzel
186. A. P. Çehov, AYI -Dokuz Kısa Oyun-, Çev. T. Akgün

187. J. M. Keynes, PARA ÜZERİNE BİR İNCELEME, Çev. C. Gerçek
188. H. Fielding, JOSEPH ANDREWS, Çev. F. B. Aydar
189. C. Bronë, PROFESÖR, Çev. G. Varım
190. Kalidasa, MALAVİKA VE AGNİMİTRA, Çev. H. D. Can
191. W. Shakespeare, NASIL HOŞUNUZA GİDERSE, Çev. Ö. Nutku
192. Aiskhylos, ZİNCİRE VURULMUŞ PROMETHEUS, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
193. F. Rostand, CYRANO DE BERGERAC, Çev. S. E. Siyavuşgil
194. É. Zola, YAŞAMA SEVİNCİ, Çev. B. Onaran
195. F. M. Dostoyevski, KUMARBAZ, Çev. K. Karasulu
196. S. Kierkegaard, FELSEFE PARÇALARI YADA BİR PARÇA FELSEFE, Çev. D. Şahiner
197. Cicero, YÜKÜMLÜLÜKLER ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
198. D. Diderot, RAMEAU'NUN YEĞENİ, Çev. A. Cemgil
199. W. Shakespeare, KRAL V. HENRY, Çev. H. Çalışkan
200. L. N. Tolstoy, KREUTZER SONAT, Çev. A. Hacıhasanoğlu
201. S. Kierkegaard, BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ, Çev. N. Beier
202. Aisopos, MASALLAR, Çev. İ. Çokona
203. W. Shakespeare, CYMBELINE, Çev. Ö. Nutku
204. Aristoteles, ATİNALILARIN DEVLETİ, Çev. A. Çokona
205. V. Hugo, BİR İDAM MAHKUMUNUN SON GÜNÜ, Çev. V. Yalçınoklu
206. D. Diderot, FELSEFE KONUŞMALARI, Çev. A. Cemgil
207. W. Shakespeare, VERONALI İKİ SOYLU DELİKANLI, Çev. Ö. Nutku
208. Molière, İNSANDAN KAÇAN, Çev. B. Tuncel
209. L. N. Tolstoy, ÜÇ ÖLÜM, Çev. G. Ç. Kızılırmak
210. Stendhal, KIRMIZI VE SİYAH, Çev. B. Onaran
211. Feridüddin Attâr, İLÂHİNÂME, Çev. A. Gölpinarlı
212. D. Diderot, KADERCİ JACQUES VE EFENDİSİ, Çev. A. Cemgil
213. V. Hugo, NOTRE DAME'İN KAMBURU, Çev. V. Yalçınoklu
214. W. Shakespeare, CORIOLANUS'UN TRAGEDYASI, Çev. Ö. Nutku
215. Euripides, MEDEA, Çev. A. Çokona
216. W. Shakespeare, TROILUS VE CRESSIDA, Çev. S. Eyüboğlu - M. Urgan
217. H. Bergson, GÜLME, Çev. D. Çetinkasap
218. W. Shakespeare, KIŞ MASALI, Çev. Ö. Nutku
219. Homeros, İLYADA, Çev. A. Erhat - A. Kadir
220. Homeros, ODYSSEİA, Çev. A. Erhat - A. Kadir
221. W. Shakespeare, KRAL IV. HENRY - I, Çev. H. Çalışkan
222. W. Shakespeare, KRAL IV. HENRY - II, Çev. H. Çalışkan
223. L. N. Tolstoy, İVAN İLYİÇ'İN ÖLÜMÜ, Çev. M. Beyhan
224. W. Shakespeare, AŞKIN EMEĞİ BOŞUNA, Çev. Ö. Nutku
225. W. Shakespeare, AŞK VE ANLATI ŞİİRLERİ, Çev. T. S. Halman
226. C. Goldoni, SEVGİLİLER, Çev. N. Adabağ - L. Tecer
227. F. M. Dostoyevski, BEYAZ GECELER, Çev. B. Zeren
228. Sophokles, ANTIGONE, Çev. A. Çokona

229. W. Shakespeare, TITUS ANDRONICUS, Çev. Ö. Nutku
230. L. N. Tolstoy, ÇOCUKLUK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
231. M. Y. Lermontov, HANÇER- Seçme Şiir ve Manzumeler-, Çev. A. Behramoğlu
232. Sophokles, TRAKHİSLİ KADINLAR, Çev. A. Çokona
233. W. Shakespeare, II. RICHARD, Çev. Ö. Nutku
234. Sun Zi (Sun Tzu), SAVAŞ SANATI, Çev. P. Otkan - G. Fidan
235. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - I, Çev. Ö. Nutku
236. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - II, Çev. Ö. Nutku
237. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - III, Çev. Ö. Nutku
238. J. W. von Goethe, ALMAN GÖÇMENLERİN SOHBETLERİ, Çev. T. Tayanç
239. W. Shakespeare, WINDSOR'UN ŞEN KADINLARI, Çev. H. Çalışkan
240. GILGAMIŞ DESTANI, Çev. S. Maden
241. C. Baudelaire, ÖZEL GÜNCELER - APAÇIK YÜREĞİM, Çev. S. Maden
242. W. Shakespeare, FIRTINA, Çev. Ö. Nutku
243. İbn Kalânîsî, ŞAM TARİHİNE ZEYL, Çev. O. Özatağ
244. Yusuf Has Hacib, KUTADGU BİLİĞ, Çev. A. Çakan
245. L. N. Tolstoy, İLK GENÇLİK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
246. Sophokles, PHİLOKTETES, Çev. A. Çokona
247. K. Kolomb, SEYİR DEFTERLERİ, Çev. S. Maden
248. C. Goldoni, LOKANTACI KADIN, Çev. N. Adabağ
249. Plutarkhos, THESEUS - ROMULUS, Çev. İ. Çokona
250. V. Hugo, SEFİLLER, Çev. V. Yalçın Toklu
251. Plutarkhos, İSKENDER - SEZAR, Çev. İ. Çokona
252. Montesquieu, İRAN MEKTUPLARI, Çev. B. Günen
253. C. Baudelaire, KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ, Çev. S. Maden
254. İ. S. Turgenyev, HAM TOPRAK, Çev. E. Alıy
255. L. N. Tolstoy, GENÇLİK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
256. Ksenophon, ANABASIS - On Binler'in Dönüşü-, Çev. A. Çokona
257. A. de Musset, LORENZACCIO, Çev. B. Günen
258. É. Zola, NANA, Çev. B. Onaran
259. Sophokles, AİAS, Çev. A. Çokona
260. Bâkî, DİVÂN, Çev. F. Öztürk
261. F. Nietzsche, DAVID STRAUSS, İTİRAFÇI VE YAZAR, Çev. M. Tüzel
262. F. Nietzsche, TARİHİN YAŞAM İÇİN YARARI VE SAKINCASI, Çev. M. Tüzel
263. F. Nietzsche, EĞİTİCİ OLARAK SCHOPENHAUER, Çev. M. Tüzel
264. F. Nietzsche, RICHARD WAGNER BAYREUTH'TA, Çev. M. Tüzel
265. A. de Musset, ŞAMDANCI, Çev. B. Tuncel - S. Eyüboğlu
266. Michelangelo, CENNETİN ANAHTARLARI, Çev. T. S. Halman
267. D. Diderot, RAHİBE, Çev. A. Cemgil
268. Edib Ahmed Yüknêkî, ATEBETÜ'L-HAKAYIK, Çev. A. Çakan
269. İ. S. Turgenyev, BAŞKANIN ZİYAFETİ - PARASIZLIK - BEKÂR, Çev. N. Y. Taluy

270. Aristoteles, POETİKA -Şiir Sanatı Üzerine-, Çev. A. Çokona - Ö. Aygün
271. Hippokrates, AFORİZMALAR, Çev. E. Çoraklı
272. G. Leopardi, ŞARKILAR, Çev. N. Adabağ
273. Herodas, MİMOSLAR, Çev. Alovera
274. Molière, HASTALIK HASTASI, Çev. B. Günen
275. Laozi, TAO TE CHİNG -DAO DE JİNG-, Çev. S. Özbey
276. BÂBİL YARATILIŞ DESTANI -Enuma Eliş-, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
277. M. Shelley, FRANKENSTEIN YA DA MODERN PROMETHEUS, Çev. Y. Yavuz
278. Erasmus, DELİLİĞE ÖVGÜ, Çev. Y. Sivri
279. A. Dumas, SAINTE-HERMINE ŞÖVALYESİ, Çev. H. Bayrı
280. Sophokles, OİDİPUS KOLONOSTA, Çev. A. Çokona
281. A. Dumas, SİYAH LALE, Çev. V. Yalçınoklu
282. A. Sewell, SİYAH İNCİ, Çev. A. Berktaş
283. C. Marlowe, PARİSTE KATLİAM, Çev. Ö. Nutku
284. F. Nietzsche, İYİNİN VE KÖTÜNÜN ÖTESİNDE, Çev. M. Tüzel
285. C. Marlowe, KARTACA KRALİÇESİ DİDO, Çev. Ö. Nutku
286. Hesiodos, THEOGONİA -İŞLER VE GÜNLER, Çev. A. Erhat - S. Eyüboğlu
287. Horatius, ARS POETICA -Şiir Sanatı-, Çev. C. C. Çevik
288. W. Shakespeare, ÇİFTE İHANET, Çev. Ö. Nutku
289. Molière, KİBARLIK BUDALASI, Çev. B. Günen
290. Semonides ve Altı İambos Şairi, ŞİİRLER VE BÜTÜN FRAGMANLAR, Çev. Alovera
291. D. Defoe, VEBA YILI GÜNLÜĞÜ, Çev. İ. Kantemir
292. O. Wilde, ÖNEMSİZ BİR KADIN, Çev. P. D. Deveci
293. L. N. Tolstoy, EFENDİ İLE UŞAĞI, Çev. A. Hacıhasanoğlu
294. H. de Balzac, VADİDEKİ ZAMBAK, Çev. V. Yalçınoklu
295. C. Marlowe, MALTA YAHUDİ, Çev. Ö. Nutku
296. H. Melville, KATİP BARTLEBY, Çev. H. Koç
297. Cicero, YASALAR ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
298. E.T.A. Hoffman, MATMAZEL DE SCUDÉRY, Çev. G. Zeytinoglu
299. SÜMER KRAL DESTANLARI, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
300. L. N. Tolstoy, SAVAŞ VE BARIŞ, Çev. T. Akgün
301. Plutarkhos, DEMOSTHENES - CİCERO, Çev. İ. Çokona
302. Farabi, İDFALE DEVLET, Çev. A. Arslan
303. C. Marlowe, II. EDWARD, Çev. Ö. Nutku
304. Montesquieu, KANUNLARIN RUHU ÜZERİNE, Çev. B. Günen
305. Cicero, YAŞLI CATO VEYA YAŞLILIK ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
306. Stendhal, PARMA MANASTIRI, Çev. B. Onaran
307. A. Daudet, DEĞİRMENİMDEN MEKTUPLAR, Çev. S. E. Siyavuşgil
308. Euripides, İPHİGENİA AULİSTE, Çev. A. Çokona
309. Euripides, İPHİGENİA TAURİSTE, Çev. A. Çokona
310. Pascal, DÜŞÜNCELER, Çev. D. Çetinkasap
311. M. de Staël, ALMANYA ÜZERİNE, Çev. H. A. Karahasan

312. Seneca, BİLGENİN SARSILMAZLIĞI ÜZERİNE- İNZİVA ÜZERİNE,
Çev. C. C. Çevik
313. D. Hume, İNSANIN ANLAMA YETİSİ ÜZERİNE BİR SORUŞTURMA,
Çev. F. B. Aydar
314. F. Bacon, DENEMELER -Güvenilir Öğütler ya da Meselelerin Özü-,
Çev. C. C. Çevik - M. Çakan
315. BABİL HEMEROLOJİ SERİSİ -Uğurlu ve Uğursuz Günler Takvimi-,
Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
316. H. Walpole, OTRANTO ŞATOSU, Çev. Z. Avcı
317. İ. S. Turgenyeve, AVCININ NOTLARI, Çev. E. Altay
318. H. de Balzac, SARRASINE, Çev. A. Berktaş
319. Farabî, MUTLULUĞUN KAZANILMASI, Çev. A. Arslan
320. M. Luther, DOKSAN BEŞ TEZ, Çev. C. C. Çevik
321. F. Rabelais, PANTAGRUEL, Çev. N. Yıldız
322. Kritovulos, KRİTOVULOS TARİHİ, Çev. A. Çokona
323. C. Marlowe, BÜYÜK TİMURLENK İ-İ, Çev. Ö. Nutku
324. Ahmedî, İSKENDERNÂME, Çev. F. Öztürk
325. M. Aurelius, KENDİME DÜŞÜNCELER, Çev. Y. E. Ceren
326. Cicero, DOSTLUK ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
327. DEDE KORKUT HİKÂYESİ, Çev. A. Çakan
328. Aristophanes, PLOUTOS, Çev. E. Gören-E. Yavuz
329. É. Zola, HAYVANLAŞAN İNSAN, Çev. A. Özgüner
330. RİGVEDA, Çev. K. Kaya
331. S. T. Coleridge, YAŞLI DENİZCİNİN EZGİSİ, Çev. H. Koçak
332. A. Dumas, MONTE CRISTO KONTU, Çev. V. Yalçınoklu
333. L.N. Tolstoy, KAZAKLAR, Çev. M. Beyhan
334. O. Wilde, DORIAN GRAY'IN PORTRESİ, Çev. D. Z. Batumlu
335. İ.S. Turgenyeve, KLARA MİLİÇ, Çev. C. D. Akyüz
336. R. Apollonios, ARGONAUTİKA, Çev. A. Çokona
337. S. Le Fanu, CARMİLLA, Çev. Y. Yavuz
338. Seneca, MUTLU YAŞAM ÜZERİNE-YAŞAMIN KISALIKI ÜZERİNE,
Çev. C. C. Çevik
339. F. Engels, AİLENİN, DEVLETİN VE ÖZEL MÜLKİYETİN KÖKENİ,
Çev. M. Tüzel
340. T. L. Peacock, KARABASAN MANASTIRI, Çev. Y. Yavuz
341. H. von Kleist, AMPHİTRİYON, Çev. M. Kahraman
342. H. Balzac, EUGÉNIE GRANDET, Çev. V. Yalçınoklu
343. W. Whitman, ÇİMEN YAPRAKLARI, Çev. F. Öz
344. Montesquieu, ROMALILARIN YÜCELİK VE ÇÖKÜŞÜNÜN
NEDENLERİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER, Çev. B. Günen
345. Beaumarchais, SEVİLLA BERBERİ VEYA NAFİLE TEDBİR,
Çev. B. Günen
346. W. James, PRAGMATİZM, Çev. F. B. Aydar
347. Euripides, ANDROMAKHE, Çev. A. Çokona

348. Farabî, İLİMLERİN SAYIMI, Çev. A. Arslan
349. G. Büchner, DANTON'UN ÖLÜMÜ, Çev. M. Tüzel
350. GILGAMIŞ HİKÂYELERİ, Çev. S. F. Adalı-A. T. Görgü
351. Aristophanes, KADIN MEBUSLAR, Çev. E. Gören-E. Yavuz
352. S. Empricus, PYRRHONCULUĞUN ESASLARI, Çev. C. C. Çevik
353. H. de Balzac, GORIOT BABA, Çev. V. Yalçınoklu

Sophokles (MÖ 495-406): Yunan tragedyasının en önemli yazarları arasında adı ilkönce hatırlanan Sophokles, konuları işleyişi ve oyundaki karakterleri canlandırmadaki ustalığıyla ayrı bir yere sahiptir. Tiyatro tekniğini geliştirmiş, diyaloglara, dekor ve kostüme önem vermiştir. Tragedyalarında dönemin yazarlarında rastlanmayan derli toplu bir içyapı görülür. Eserlerinde yazgı sorununu her zaman ön planda tutar. Katıldığı yarışmalarda yirmiden fazla ödül almıştır. Yüz yirmi üç tragedya yazan Sophokles'in eserlerinden sadece Aias, Antigone, Kral Oidipus, Elektra, Trakhisli Kadınlar, Philoktetes, Oidipus Kolonos'ta günümüze ulaşabilmektedir. Sophokles'in bütün eserleri Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi'nde yayımlanmıştır.

SOPHOKLES - BÜTÜN ESERLERİ: 3

Ari Çokona (1957): İstanbul'un Fener semtinde doğdu. İTÜ'den Kimya Yüksek Mühendisi olarak mezun olduktan sonra bir süre boya sanayinde çalıştı. Halen özel bir lisede kimya öğretmenidir. Antik ve çağdaş Yunancadan Türkçeye edebiyat, tarih ve felsefe çevirileri yapmaktadır. Ayrıca İstanbul ve Anadolu Rumlarının tarih ve edebiyatına ilişkin çalışmalar yürütmekte, kitaplar yazmaktadır. Türkiye ve Yunanistan'ın çeşitli edebiyat dergilerinde makale, şiir ve öyküleri yayımlanmıştır.

9 786053 321934